

კახეთის მუშაკთა გაზეთი

სოციალ-დემოკრატიული პოლიტიკური, ეკონომიკური და ლიტერატურული ჟურნალი.

კვირა 15 იანვარი 1928 წ.

რედაქცია და კანტორა
ჩუსთაფის პროსპექტი, № 23, ოთახი 20. ტელ. № 23-87
ლია ყველ დღე, გარდა კვირ-ღვინსა, დღის 9-1 საათამდე.

№ 52

ქართლის უინაარის

ყოველივერი ყოფილა, ყოფილ-ყარბი; საბუთია კეფირის იმედი აქეთ-ს. ელიაძე; ყოფ. მენშევიკთა შორის მომუშავე განყოფილება და მისი დაარსების წინასწარ-პირობები-ალ. ხელაძე; მენშევიზმის ერთ-ერთი საბუთი-კ. ჯავახიშვილი; წინედ და ეხლა-კ. კვიციანი; სკიტიზორთუ საკითხები-ლუთ შენგელაია; ოქტომბრის

რევოლუცია და საქართველოს მენშევიკური პარტია-ეპალი ფრანგიშვილი; აფეთქება-მოთხრობა-როდონ გორკია; ფიჭვები მტკიცე ლიანდაგებზე შემდგარ სკოლებს შესახებ-დ. თურნაშვილი; პლენარის სახელმწიფის თეატრი-დ. კუპრაშვილი.

ყოველივერი ყოფილა. ყოფილა

ნ. ჟორდანიასა და ირ. წერეთლის ბოლშევიკის გამო

II

აირან მღვსა შება
მინას გააკ ზანზარო.

როგორც დავინახეთ, ნ. ჟორდანი უარყოფს ირ. წერეთლის ტაქტიკას, რადგანაც იგი „საქართველოს საკითხის ხსნის დღის წესრიგის, ტაქტიკის სფეროდან და სტრატეგიის პრიორიტეტის ერთ-ერთი მუხლია, როგორც შრაველი სხვა, რომელიც სოციალიზმს უნდა განახორციელოს“.

ის ძალის ადგია. მის დღესვე სურს თავისი სტრეჯის-საქართველოს დამოუკიდებლობის აღდგენისა — განხორციელება. მართალია, სოციალიზმი ყველა ერებს განათავისუფლებს. მერე, საქართველოს რა? ეს რაღის იქნება? ეს შორეული მომავლის საქმეა. მინამდე ჩვენ გულზე ხელებ-დაკეფვლი უნდა ვიყოთ?

ნ. ჟორდანი არ უცდის სოციალიზმს, ის პირდაპირ უარყოფს მის საქართველოს „დამოუკიდებლობის აღდგენის“ საქმეზე.

აქ. ნ. ჟორდანი ერთხელ კიდევ დალატობს თავის საკუთარ წარსულს, ის დალატობს თავის საკუთარ თავს, დალატობს იმ ნოე ჟორდანიას, რომელიც აქ. საქართველოში, სწერდა, აზროვნებდა, მოღვაწეობდა. ის ივიწყებს იმ ყველა ჩვენგანისთვის აშკარა დებულებას, რომელსაც უწინ ის მთელი თავისი ენერჯით იცავდა და რომელიც იმაში მდგომარეობს, რაია საქართველოს დამოუკიდებელი არსებობა მხოლოდ მაშინ არის შესაძლებელი, თუ სოციალიზმმა გაიმარჯვა. უსოციალიზმით კი პირდაპირ წარმოუდგენელია დამოუკიდებელი არსებობა არა თუ ისეთი პატარა ერებისა, როგორც არიან: ქართველები, სომხები, და სხვა ასეთები, არამედ უფრო დიდი და ძლიერი ერებიცა.

იმ დებულებას იცავდა ნ. ჟორდანი მთელი ოცდაათი წლის განმავლობაში, ამ დებულებას იცავდა, რა-

გორც ს.-დ. მთელი პარტია, ისე ამ პარტიის ყველა ბუბლიცისტები.

ამ აზრს უქადაგებდა ეს პარტია და მისი პრესა ქართველ ხალხს ოცდაათი წლის განმავლობაში, ამა რაღაც ინსტიტუტურად გრძობდა თითო ქართველი ხალხი წარსული მე-XIX საუკუნის მიწურულიდან 1917 წლის დიდი რევოლუციამდე, ამას კიდევ უფრო აშკარად გრძობს იგი ამ დიდი რევოლუციის შემდეგ, როცა იგი ამ სოციალიზმის გზას დაადგა, როცა იგი უკვე იბრძვის სოციალიზმის დროშის ქვეშ.

შეისწავლით ქართველი ხალხის ისტორიას ამ უკანასკნელი 30 წლის განმავლობაში და თქვენ ცხადად დაინახათ ამ სიტყვების სინამდვილეს.

თვითონ ის ვარაუდობა, რომ ქართველი ხალხის უფრო შეგნებული და აქტიური ნაწილი მთელი ამ დროს განმავლობაში სოციალ-დემოკრატიის პარტიის უღვა გვერდში, რომ ის არ თანაგრძობდა არც ერთ ნაციონალისტურ პარტიას საქართველოში, რომ მათ ერთხელაც არ უღალატნია სოციალისტური დროშისთვის, რომ ის დაუზოგავლად ღვრიდა სოციალიზმისთვის თავის უქეთესი უკუობისა და ძმების სიხლს,—ნუ თუ ყოველი ეს იმისი მარცხებელი არ არის, რომ იგი იმ თავითვე ინსტიტუტურად გრძობდა, რომ მისი ხსნა, მისი შევლა, მისი საუკუნოთა განათავისუფლება, მისი დამოუკიდებელი და სუვერენული არსებობა მხოლოდ და მხოლოდ სოციალიზმის ხანაში შეიძლება.

ეს შეგნება დღეს კიდევ უფრო ასულდგმულბს ქართველი ხალხის მშრომელ ნაწილს. მან იცის, რომ მისი ეროვნული დამოუკიდებლობა და სოციალიზმი—სინონიმია.

ქართველ მუშებს ვერც კი წარმოუდგენია თავისი

არსებობა სოციალიზმის, გარეშე, ის მიუღის თავიკი შეგნებით გრძნობს სოციალიზმის აუცილებლობას, არა მარტო როგორც მუშა, როგორც პროლეტარია, რომელსაც კაპიტალისტი სისხლიდან სცლის, არამედ როგორც პატარა ქართველი ერის შვილიმ ერის, რომელიც მუდამ ძლიერია საიამაშო საგანად იყო ვადეცემული ქართველი გლეხი... მისმა უმეტესობამ არც კი იცის, თუ რა არის სოციალიზმი. ის ამას ვერ აფხინს, ის თავის ასეთ ლტოვილებს ვერ დავისაგნებს, მან შეიძლება სწორად ვერც კი გამოთქნას სიტყვა სოციალიზმი. აგრამ იგი იმ თავითვე ინსტიტუტურად გრძნობდა მის აუცილებლობას, ინსტიტუტურად უყვარდა იგი მას, ინსტიტუტურად დებოდა იგი სოციალისტურ დროს ქვეშ, ინსტიტუტურად მიჰყავდა მას აღურატელი მსხვერპლი მის სამსხვერპლოვზე...

უსოციალიზმით მას ვერ წარმოუდგენია თავისი ყოველწლი არსებობა, თავისი ენის, კულტურის, მიწაწყლის შეინარჩუნება...

მარჯა, თუ უწინ იგი სწორილად შეუვინებლად მიდიოდა ამ გზით; დღეს იგი მწირე გამოცდილებით დატვირთული უფრო მეტის შეგნებით, მეტის ენერჯიითა და ძარღვების დაქიმვით მიდის და ბოლომდე იცლის ამ გზით.

მან კარავდ იცის, მწირე გამოცდილებით იცის, თუ რა არის, რა ფასი და რა წონა აქვს მის დამოუკიდებლობას სოციალიზმის გარეშე. მან ერთელ კიდევ სცადა ასეთი დამოუკიდებლობა—ლუმბოზელმა ისტორიამ აიძულა იგი გამოეცხადებინა თავისი და თავისი ქვეყნის დაბრუნებლობა და დემოკრატიული სამ-ფეროვანი დროსა აეფრიალებინა...

მერე რა შედეგი მოყვა ამას?

ის, რომ მთელი მსოფლიოს იმპერიალისტები ყვეყრონდებით დაესვენ მას, მისი ახლად შობილ რესპუბლიკას. ყველა ამ ჩაყვლივებობა—ლუმბოზელმა ისტორიამ ცდილობდა თავის არბიტრაჟში მოეშუქებინა იგი და თავის საკუთარ საწყლელ ფურად გავსადა იგი.

ქართველმა ხალხმა თავისი საკუთარი თვალებით დაინახა ყოველივე ეს, თავისი საკუთარ ტრავმე განიცადა იმპერიალისტური სახელმწიფოების პოლიტიკის მიერლი სიმეცვეე.

ამ მაგალითმა ქართველი ხალხი გაამდიდრა მწირე გამოცდილებით; ამ მაგალითმა კიდევ უფრო დაუმტკიცა მას ის ქვეშაობრება, რომ სანამ არსებობენ იმპერიალისტური სახელმწიფოები, შეუძლებელია დამოუკიდებელი არსებობა პატარა ერებისა და მით უმეტეს ისეთი ერისა, როგორც არის ქართველი ერი, რომელიც უწყყო ბიძის დაუახლებია მთელი მსოფლიოს იღმშში, რომლის სუსტ ხელში გადაუტყდა აზიისა და ევროპის შემეპოთბებელი ერთად-ერთი გზის გასაღები და რომელიც ათასსა წლოთბი დაუჭირავს აფონსაღლითისა და დასკულითის ყანაოი ერების საჯიჯიჯობა და საიარჩნით.

აი, სწორედ ამ გარემოებამ, ამ მწირე, ძვირად სიაყობდა მაციალიტებამ დაბადა ქართველ ხალხში სოციალიზმისადმი სიყვარული. მისთვის სოციალიზმი უკანასკნელი ეტაპია, ეს ერთად-ერთი უშლელესი სამსჯელოა, რომელიც უნდა მიანიჭოს მას ყოველგვარი თავისუფლება, რომელიც უნდა დაუთმოს მას ათასსა წლოთბი მიყნებელი სოციალური ქროალიზმი, უნდა მიანიჭოს მას ანაღლილი დამოუკიდებელი არსებობა და არა ისეთი, როგორიც მან მოიპოვა 1918 წლის, 26 მაისს, არა ისეთი დამოუკიდებლობა, რომელსაც ვერხთ თელავდა ევროპის ყველა იმპერიალისტური სახელმწიფოების ჯარების სარღობა.

ამიტომ იყო, რომ ის არავითარ მსხვერპლს არ დაეჩიდა სოციალიზმისათვის.

დაიძახებთ დღეს საქართველოში სოციალიზმის სახელით და ეს (კათორხე, ხმელი-ზურჩხობა) ქვეყანა კიდითი კიდემლ გამოისახურება თქვენს დაიძახებს.

უთხარიბთ მას, რომ სოციალიზმი განსაცდელშია

და საქართველოს მშრომელი ნაწილი იარაღით ხელშეამოვა მის დედასცავად.

რატომ იცავს ეს ხალხი სოციალიზმს ასე თავგამოდებით?

მიიტომ, რომ ის გრძნობს მის აუცილებლობას, მის სქეპირებას, ის გრძნობს, რომ მას უღმისობა ანსებობა ამ შეუძლია, რომ ეს ერთად-ერთი იმედია საერთოდ ქვეყნის გამაბედინებლად და ექრობა პატარა და სუსტ ერების მოსპობიდან გადასარჩენად.

ვიცი, ბევრი ბოროტად გაიღიმებს და ივთხაბავ: მერე სად არის ის სოციალიზმი?

ჩვენ არ ვამეტებთ. ჩვენ კარვად ვიცი, რომ ჯერ სოციალიზმადღე ერთობ შორს არის. მაგრამ ერთი რამე კი ჩვენთვის აშკარაა. აშკარაა, რომ მოსკოვიდან უფრო ახლო გზაა სოციალიზმამდე, ვიდრე სხვა რომელიმე ქალაქიდან მივლ დედაიწის ზურგზე.

აშკარაა, რომ სამშოთა ევროპი დღეს დგას სოციალიზმის გზაზე, რომ ის აკანონებს სოციალისტური სახელმწიფოებრივ აღმშენებლობას, რომ ის სოციალიზმის წითელი დროში ხელში აწარმოებს საშუადრო-სა-სოციალურ ბრძოლას იმპერიალისტური სამყაროს წინააღმდეგ. მან იცის, რომ ის საბედისწერო ამშოია იმპერიალისტურ სამყაროთან. მან იცის, რომ ამ ბრძოლაში ის ან გამარჯვებს, ან დაიღუპება და დიდის წნით, შეიძლება რამოდენიმე საუყუნით, თან წაიღოს მთელს ქვეყნის მშურალობა და ტერიტორია იმედებს.

ჩვენ ვლანაპოკობთ, რომ თუ საბჭოთა კავშირი დამარჯვდა, სოციალიზმი დაბარჯვებდა დიდი წნით, იქნებამთელი საუკუნებით... და კაცობრიობის მშრომელმა ნაწილმა მამონ ჯვარი უნდა დაუქვას თავისი მრავალსაუკუნეთა გამაბელობაში უმაგალითო ბრძოლით მოპოებულ გამაბელობა და ხელახლად, თავიდან უნდა დაიწყოს თავისი ხსნის საქმისათვის ბრძოლა.

ვინც ეს არ იცის, ვინც ამას არა გრძნობს, ის არ არის სოციალისტი; ის სოციალიზმის მოსისლო მტერია. ის მტერია კაცობრიობის მშრომელი ნაწილისა. ის ტუთილად ვერ ატარებს სოციალისტის სახელს.

ასეთ პოლიტიკურ პირობებში (სტოერობის დღეს საქართველო. მან ყოფილი რუსეთის იმპერიაში მოინაძირე ერებთან ერთად შესცურა რევოლუციის ამობოქრებულ ზღვაში. ის მიუღის თავისი ენერჯიით, ძარღვებ-დაქიმული იბრძვის ამ ზღვის გასაცურავად. მან ჩინებულა იცის, რომ მისი უკან დაბრუნება შეუძლებელია, ის ან უნდა დაიღუპოს, ან უნდა გავიდეს საშვიდობოზე. ის დიდი-დიდი უფრო და უფრო უახლოვდება თავის დიად მიზანს, ის დიდი-დიდი უფრო და უფრო გარკვეული ხედვის ალიქმის ქვეყნის ნაიბრებს. ის ეს არის გასცურავს კიდევ...

და ამ დროს ნოე ყორანია, ის ნოე ყორანია, რომელიც იმავე ხალხს რამოდენიმე ათეული წლიდან სწორით ამ ბრძოლისთვის ამზადებდა. დღეს გამოსულა და მას უბნებდა:

რამ გაგიგავს? რას აქწვე სოციალიზმს. რომელიც შინი ნაციონალიზმი განათვისებულების საქმეს დიდი წისრიტიდან ხსნის გამოთიომე შავ გვიტებს. თავი ანებე სამშოთა კავშირს. ულატელე მას. აიხი მახელი. დაბარჯი რუსეთის რევოლუციას ახალი რევოლუციას, ესე იგი ხელახლა გაიმორავ ის, რა უკვე გაგიკეთებდა. დაანგრე ყოველივე ის, რაც წარსული ათი წლის განაბელობაში აშდინი ტანჯვითა და წყალობით გააკეთებდა მით შესს დამოუკიდებლობას აღიჯენე.

მერე დაიჯერებს ყორანიათა ქართველი ხალხს და რამოდენიმე დარწმუნებული ვარ, რომ ასე, რომ იმეტი, რომ ის, რასაც ყორანია ახი ხილაღებით უბაყყფდს, თვით ამ ხალხის, ქართველი მშრომელი ხალხის, ლეილი საქმეს; მისი სისხლისა და ოფლის ფასით მონაბეარია. ხალხი, რომელმაც ნახევრად თუ არა

მესამედად მაინც განიხორციელა თავის მიზანი, ვერ დაუჯერებს უორდანიას.

ამ ხაზობა უკვე გადათელა უდიდესი დაბრკოლებები, მან საბჭოთა კავშირის ყველა ჩაგრულებთან ერთად უკვე აიღო მტრის უდიდესი სიმკვრივეები. ის დღეს საყვარელი ხელში უფლის გარს აღიქმის ქვეყანას, ის ხედავს, რომ კიდევ რამოდენიმე ვადაწყვეტი ბრძოლა, კიდევ რამოდენიმე მედგარი იერიში და დაეცემა ირიქონის კედლებში...

დაბრუნდი უკან, დაიწყე ეგვიპტეში მოხობით. იქ მოგველინება ახალი მოსე და მხოლოდ მისი წინასწარ-მეტყველებით გაუღებდი აღიქმის ქვეყნისათვის... ესე იგი მტრით შენი რუსტი ძალით ხელახლა გააკეთე იგი, რაც შენსავე ჩაგრულ ერებთან ერთად საერთო ძალით უკვე გააკეთე.

რაღომ? რისთვის უნდა მოვიქცე ასე?—ეტიობება ქართველი შშრომილი ხალხი უორდანიას?
— იმიტომ, რომ მილიონი ასე სწორია: ეგვიპტეში დაბრკოლებები მხოლოდ მოსემ დააბრკოლებს. მხოლოდ მან „განაპო ზღვა შეუწამლა“... თქვენ კი უფროსი მისდევით. ეს სოციალიზმის რეჟიმის კანონის დარღვევაა.

5. უორდანია ირ. წერეთლის კიდევ ერთ დებულებას ებრძვის.

ირ. წერეთელი სწერს: „ჩვენი ერი გარედან დაბრკოლებას ვერ მოიპოვებს“.

უორდანიას ეს დაუჯერებლად მიაჩნია: „საბარტა ერს არასადერს არ მოუპოვებია თავისუფლება გარედან დაუბრკოლებლად და თუ საჭიროდ სდებოდა დასაბრკოლებს იგი მიიღობს, ის მართლაც ვერ განთავისუფლებდა სოციალიზმამდე“...—უბასუბებს იგი წერეთელს.

ეტილდა აშკარაა: უორდანიას ჯერ კიდევ არ დაუკარგავს იმეტი „გარედან დასაბრკოლებას“.

შარამ რატომ ავიწყლება ნ. უორდანიას, რომ ასეთი იმედები ასულდამოუბრძოდა მას, როცა რამზგი მავტონდალი, მეორე ინტერნაციონალის ინსტრუქციებით დასტურითყოლი, დაუღდა მეთაურად დიდი ბრიტანეთის პოლიტიკოსი. ასეთივე იმედები ასულდამოუბრძოდა მას, როცა ერთი დაუღდა მეთაურად საფრანგეთის პოლიტიკოსი...

უორდანიას არც ერთმა არ გაუმართლა იმედი. ის მაინც იმედს არ კარგავს და „გარედან დასაბრკოლებას“ მხოლოდნეუ ამყარებს თავის პოლიტიკას.

ნეტარ არიან მოაწყმუნენი!
ირ. წერეთელი, როგორც ვეჭვით: თავისი მიზნებით არავითარ არ განსხვავდება ნ. უორდანიასაგან. ერთსაც და მეორესაც ასულდამოუბრძობს საქართველოს დემოკრატიული რესპუბლიკის აღდგენის სურვილი. განსხვავდება მხოლოდ ტაქტიკაშია. წერეთელი მხოლოდ აქ ვერ ეთანხმება უორდანიას. ის სწერს: საქართველოს დაბრუნდებლობის „აღდგენა შეიძლება მანში, როცა ევროპაში და რუსეთში გაიმარჯვებს სოციალისტური დემოკრატია. ამ დროსთვის უნდა ეამზადეთ ხალხი დემოკრატიული მეფობით“.

უორდანიას, რომ იქვე არავის შეუეთიდეს მასში, რომ ის ძალის მომხრეა, ვეჭვობრებს: „საბარტა (ხ.-დ.) დღევანდლამდე დღას მებრძოლი მენ-შეიზმის საფუძველზე. ხოლა ირ. წერეთელი გვირგვინს აქ საფუძველი რევილდაციას და მტრულბრძოლას ხანხე გაჩერებას. იი, აქ არის ჩვენი ტაქტიკის ძირითადი უთანხმობება“.

ჩვენ კიდევ დაუბრუნდებით მენშეიზმის ამ ორ ბელადის უთანხმობებსა. აქ მხოლოდ შეგვედეს ვიტყვიით:

როცა ამ პოლემიკას ვეცნობით, შეგვედი ანექტორ გეგონდება. საბარტა მეწყესი დიდას მოუთხოვობდა:

— დიდოლი, როცა გეგონება ჩვენი ცხვარი მოიტატებს, ერთი შთაბანი ცხვარს ჩვენსაკენ ეზიბებოდაო.

— არა შეილო! ორივე თავისკენ ეზიბებოდაო, — მიუგო დიდმა.

მართალია, ირ. წერეთელი არ ეთანხმება უორდანიას, ის ვითომ უწინააღმდეგება „მებრძოლი მენშეიზმს“. მაგრამ იგი ისეთივე მტრია საბჭოთა საქართველოსა და და, მანსადამე, სოციალიზმსა, როგორც უორდანიას.

კიდევ უარესი: უორდანიას იბრძვის მაინც წერეთელი „სოციალიზმს“. ის არც უორდანიას უტერს მხარს და საბჭოთა წყობილებასაც გუფობის. ის ერთანიალდუჯენის როგორც „მებრძოლი მენშეიზმისაგან“ ისე იბრძობილი სოციალიზმისაგან და მხარს უწმუნებს დენსა და აბრამოვიმს.

შარამ ვი აძისთვის შეიდი წლის განმართლბამ შეიქირი და თავის ტება? **სარიბი.**

საბჭოთაკავშირის იმედი აქვო

1924 წელს კონსერვატიულ პარტიას ინგლისის საპარლამენტო არჩევნებში წყალად ჰედა გამარჯვება, რომლის შედეგად შესვდა ბოლშევისს მთავრობაში.

ამ მთავრობის პირველი ნაბიჯი გამოიხატა იმ სავაჭრო ხელშეკრულების გაუმჯობესებით, რომელიც მაცდინალდის მიხედობამ მუშათა კლასის ზეგულენით დასალო საბჭოთა კავშირთან. ხსენებული ხელშეკრულება საკმაოდ აკმაყოფილებდა ორივე ქვეყნის ეკონომიკურ ინტერესებს და იძლეოდა გარანტიას სავაჭრო ურთიერთობის შემდგომი განვითარებისათვის. მაგრამ ბოლშევისის მთავრობის მიზანს საბჭოთა რისუბუტიკებთან ნორმალური აღბ-მიცემობის განვითარება როდი წარმოადგენდა. ის მიზნად ისახავდა საბჭოთა წყობილების მსუბობას, თუნდაც ამით საკუთარი ქვეყნის ინტერესებს დიდი მატერიალური ზიანი მოსვლიდა.

სანამ კონსერვატიორები ამ მიზნის მისაღწევად საზღაოლი მოამზადებდნენ რიადებს, მათ შსაძებნებლად დაიბნეს საბჭოთა კავშირთან სავაჭრო ურთიერთობის მოსაწყისრებლად ძალაში დაიტოვებით ის ხელშეკრულება, რომელიც 1921 წლის მარტში დასლო ლოიდ-ჯორჯის მოთხოვობამ.

გასული წლის მეორე ნახევარში საბჭოთა კავშირი, მიუხედავად მრავალი კონფლიქტებისა, მაინც აწარმოებდა სავაჭრო ურთიერთობას ინგლისთან, მაგრამ რა-ადც მან ურთიერთობის ჩაშლაში თელცა ბრალი დასლო

მდენდაც კოლონიალურ ქვეყნებში ძლიერდებოდა მოძრაობა ინგლისის იმპერიალიზმის წინააღმდეგ, კონსერვატიორები ამ მოძრაობის განვითარებაში ბრალს სდებდნენ საბჭოთა ხელისუფლებას და ამის თიოდან ასაკულებლად საშუალებით მიამდნენ საბჭოთა კავშირის ურთიერთობის ჩაშლა. ეს მიზანი ბოლშევისის მთავრობამ განახორციელა, მაგრამ მისკან მიღებულს შედეგები სასიკეთლო ლახვარი აღმოჩნდა ინგლისის მოეწყობისათვის. ურთიერთობის ჩაშლად არა თუ ეგი მშალო კოლონიალურ ქვეყნებში დაწყებული ინგლისის იმპერიალიზმის საწინააღმდეგო მოძრაობა, არამედ კიდევ უფრო გააღრმავა ის. რაც შეეძება მისკან გამოიღინებო ეკონომიკურ შედეგებს. ის გაცილებით უფრო მეტად საზიანო აღმოჩნდა ინგლისისათვის, ვინც საბჭოთა რესპუბლიკებისათვის.

კონსერვატიული პარტიის უფრო შორისმჭვრეტელი ბელადები მალე დაწყმუნდნენ, რომ მათი მთავრობის მიერ გადადგმული ნაბიჯი იყო დიდი შეცდომა და მოუწონებდნენ მთავრობას განენახლებია ურთიერთობა საბჭოთა კავშირთან.

ამ ზეგავლენას უნდა მიეწეროს ბოლშევისის მიერ წარმოიქმნელო სიტუაცა ლანდონის თვითმართებლობის ტრადიციულ ბანკეტზე გასული წლის ნოემბერში. საბჭოთა კავშირის უფრო ნაწილი თელცა ბრალი დასლო

საბჭოთა ხელისუფლების, მაგრამ მის სიტყვიდან მიიწევა მოსკოვური დიპლომატიური და ეკონომიური ურთიერთობის განახლებისათვის.

ბოლღუნის სიტყვამ დიდი გამოხმაურება გამოიწვია ინგლისის ბურჟუაზიულ წარმომადგენლებში და შექმნა ილიუზიები, თითქმის ურთიერთობის განახლების წინააღმდეგ იყო საბჭოთა მოსურება, რის სასაბუღო ანუ რიგვეთ უკრინის კომპარტიის ყრილობაზე წარმოთქმულ სიტყვაში შეგო აგრეთვე ინგლისთან ურთიერთობისაგ, დარედა ახლა ბოლღუნის სიტყვების თვალთვალისა და განაცხადი, რომ „ინგლის-საბჭოთა ურთიერთობის ჩამოსხლის ინიციატივა ბოლღუნის და სასტენის გამოდინარებულ: კონსერვატიული მთავრობისაგან და მასვე უნდა დაეკისოს ინიციატივა ურთიერთობის განახლებისათვის“.

ერთა ლიგის დეკლარაციის სისუსტე ჩემებრებში იხარება რა ამ. ლიტენინის კრეკეში ყოფნით, სცადა მოეწაღებინა ნადავლ ურთიერთობის განახლებისათვის და ამ მიზნით იხსულა ამ. ლიტენინი, მაგრამ შეხვედრის გამო გამოქვეყნებულ ცნობის მიხედვით, ვერ ექნა გამოხატული ისეთი მოუხსნი, რომლის მიხედვით შესაძლებელი ყოფილიყო მოლაპარაკების დაწყება.

შეიძლება თქვას, რომ კონსერვატიული მთავრობის ბოლღუნის შეცვლა იმდენად ინგლისის რეალურ ინტერესებთან არ იყო გამოწვეული, რამდენადაც მოსალოდნელად სასაბუღოებო აკრებებიდან. აქვე უნდა აღინახოს, რომ საბჭოთა კავშირთან ურთიერთობის ჩამოსხლის იმ თავიდანვე წინააღმდეგ იყვნენ, როგორც ინგლისის მეშვეობა პარტია, ისე ლიბერალდები ლოდ-ჯორჯის მთავრობით.

ამ პარტიების ხელში ხსენებული საკითხი უაღრესად დიდი მნიშვნელობის კოზის წარმოადგენს მთავარი არჩეობის გამოარჯობისათვის და აღბნა კონსერვატიურების ეს გარემოება პირნათლ მხედველობაში მოღებული, როდისაც თათანთ ენობსაბუთა ბოლღუნის სცვლილდენ უფრო მეოხბრული კარგად მსჯელათ.

კრძალთ მეშვეობა პარტიის ბოლღუნისათვის საბჭოთა კავშირთან ურთიერთობის განახლების მოთხოვნა მთავარი პირობაა მომავალ არჩეობებში განამარჯობდეთ. ამ ნდომად რათა თუკე ვაძაბოს წინასწარი საარჩევნო კამპანია და იმპრესაც კი მივიდეს, რომ ჭინბადილბის ასახმენ ოქტომბრის რევილუციის, სხვადასხვა საარჩევნო ოქტებში ეს ბოლღუნის გამოთიან საბურჯიანო სიტყვებით. ერთი მართი სიტყვა ტრამბის წარმოთქმა ნორტრემბრეში. სადაც სხვათ შორის განაცხადია: „4 დღის თვითოვლ კვირაში ინგლისის ხალხი იკვირება შემოტრანტი პროთექციით. ერთადერთი წყარო ამ პროტექციის შექმნისათვის წარმოადგენს ჩინი ნაწარმოების გავრცელება. არ უწყის რა ანგარიში ამ გარემოების იხლანდრო მთავრობის აშშ-თან. არ აქვს თითი მწმინდობა იმას, რომ ხალხი უფროვიდა და და შემოვიღოს. ჩინი ისეთი მდელი მორალური პრინციპი იკვირება, რომ არ შედგებოდეს დასუქება იკვირება იმ ხალხთან, რომლის პოლიტიკის ჩინი არ ვიწინებოთ“.

ჩაგორავ ტრამბის მოთხოვნა ეს სიტყვა უფრო თავბრუსხობითაა ჩინითა წარმოთქმული. მაგრამ ის მთავარი წინაპირობის ამ ბოლღუნის სიტყვისა, რომლისაც კონსერვატიური ამწმობიან საბუთა კავშირის მიზანია.

ჩილისათვის საკითხი, რომ ინგლისი უნდადაცაო იქის ამგავითობის საკითხი ჭავრის წყონსა-სწრაფაო და შეს დაწავალია შემოიპაის სახლის ჭინბინობით. პირველი ჩივილი ის თავისი კოლონიებიდან, მაგრამ ინგლისის სურს. სათა-სწრაფაო და სხვა პროტექციით მომხმარებელსა საბჭოთა კავშირს. განსაკუთრებულად მნიშვნელოვანია აქის, რომლის მოთხოვნაა ჩაგორავ პარტია, ისე ნდომის და სხვა პროტექციით. მოთხოვნადაც მნიშვნელოვანია ორთიერთობის ჩამოსხმა. ინგლისის დინამიზმს მარცხ იძულებული არიან იოთი სალონობით შეიძინან საბუთა ნდომის და დღის საბუთა და იარსის გავრცელება მოტი ორბოლბის. საკონიომი შეიქმნ ინგლისში. ერნე შემოაქვს ინგლისიდან და ტრამბისაც ეს განერებება აქის შეხედვლობაში მოღებული, რა-

დესაც ნიგლისის ნაწარმოების გასაღებისათვის ერთ-ერთი ბზრად საბჭოთა რესპუბლიკები მიანიხი და ამბობია, როგორ ჩავიჭება აკრიტებებს კონსერვატიული მთავრობის პოლიტიკას.

მაკრონალის ყოფილი მთავრობის განათლების მინისტრი ტრეველიანი ტრამბზე გაცხადებით უფრო შორის მიიღის საბჭოთა კავშირისაგან სიმპატიების გამოცხადებაში. მთავარი ურთიერთობების მსმუნელთა კონფერენციაზე ტრეველიანმა წარმოთქმა სიტყვა, რომელშიაც დაახასიათა მოსალოდნელი იმის საშრობა და მასში ბილი დასლო ინგლისის დღევანდელ მთავრობას. დასასრულ მან დასძინა, რომ: „უახლოეს მუშათა მთავრობის პოლიტიკა პირველ ყოვლისა უნდა იქნას მიმართულ საბჭოთა კავშირთან შეგობილ ურთიერთობის აღდგენისაკენ. უნდა ითადებოს ისეთი ხელ შეკრულება, რომელიც მოავდარებს დღევანდელ ბარზონლ მოუგვარებელ საკითხებს. ეს ხელ შეკრულება უნდა ეწყარებოდეს ოქტომბრის რევილუციის ნამდელი ცნობაზე და მისკომში ვაიკავუნოს ისეთი. ელ. ჩ. რამილიც თანავრძინობს ამ თვითოვლობას“.

ტრეველიანის სიტყვები ერთი შეხედვით ისეთი შთაბეჭედება იქნება, თითქმის ინგლისის მუშათა პარტიის ოღბრები დიდი თანავრძინობით უყურებენ ოქტომბრის რევილუციის პრინციპებს, მაგრამ ეს ასე რადიკალური. როდესაც ეს იღბრები იტალიის მართვა-გამართების სათავეში იდგენ, კონსერვატიურები არ ნაკლები სიმოლოებით იკვირ გამსჭვალულინი რევილუციისათვის. მაგრამ თუ საბჭოთა ხელისუფლებასთან მიხედვით გამოთის მოლაპარაკება და დასტენის მისთან ხელ შეკრულება ეს გამოწვეული იყო მეშვეობა კლასის ზრდათაგან, რომელიც ოქტომბრის რევილუციისაში ხელისა, თავისი განთავსებულობის საწინააღმდეგობა. მაკრონალის 1924 წ. არ სორდა ხელი მოეწერა საბჭოთა კავშირთან დიდი მოხილვით კრულებში. მაგრამ მუშების ის აიძულეს ამ დაშაზე შეესულებოთ.

ამისადი ისინი თათანთ მომადილ გამოარჯობის სწორედ ამ საკითხს უყურებდნენ და სხვათაგან მოქმედება მათ მიერ შეუძლებელია თუ არა ოქტომბრის რევილუციისადმი ჭინბადურების მიძღვნა.

მაგრამ, როგორი სიმოლოებითაც არ უნდა იყვნენ განწყობილი საბჭოთა წყობილებისადმი, მეშვეობა პარტიის ოღბრებს, თუ ისინი მომადილ არჩეობებში განმარჯობილი გამოვლენ და მთავრობის სათავეში მოქმედებას, სცდა გამოსავალი მიიწევა არა ადგილ, თუ არა მჭიდრო ვიწმინდი ურთიერთობის დამყარება საბჭოთა კავშირთან.

ინგლისის მარქვილობის დავიკობა, მისში საბურჯიანობის შექმნებამ და უფუშელობის გადმოცემა კონსერვატიული მთავრობის პოლიტიკის გამო ამ უკანასკნელი ოთხი წლის განმავლობაში უბოლბისი ნდომის მიღწევა. კრძალთ ჭინბინობის მარქვილობაში გამოჩნობათაზე მადივილამ ინგლისის საბოლოოდ დაუკავია წინი მომეგებელი საბურჯიანობის ჭინბინობის გასალობისათვის და ამ დარგში დღის წარმოუდგენელი უფუშელობის აქის ადგომა. თითქმის მთიერი მოგამართობა საწინააღმდეგობის შექმნებლობის და საფერქო მერქვილობაში.

სათვიქო წარმოების მანქანების დამამუშებელი ერთობი კომპანიის დირექტორის ანუკადებებით. „ინგლისის იარსობა საბუთა კავშირთან. რომელიც ურთიერთობის ჩამოსმეთ იყო ყოველმხრივ მტიკარი. იხლს საბოლოოდ ჩავიდა“ ის იმედს გამოსთქვამს, რომ ინგლისი მიმდინარე წილში მიიღოს ზომებს საბუთა ურთიერთობის აღდგენისათვის საბუთა კავშირთან.

ამირადელ მეშვეობა მთავრობა მითის ინგლისის ხელისუფლების სათავეში ისეთ ვართულბულ ძალს, რომლისაც ამ უკანასკნელის სამრეწველო სიძლიერე ძალში შერყეულია. ამ მოგომარობიდან თავის დასაწვრთნად ინგლისისათვის არჩებობს ერთად ერთი საშრობა: შეიძინოს კონსერვატიური ურთიერთობის აღდგენა საბჭოთა რესპუბლიკისთან. შეიძინა კი მთავრობის შექმნება მისის ვწმინდა და მღარობებს ნაციონალიზაცია და ბოლო რიგ

კრატეული ღონისძიებანი მუშათა კლასის იკონომიური პრობემის გაუმჯობესებისათვის.

საქართველო კავშირი სრულიად გულდამწვავებით უკუდის იმ დროს, როდესაც თვით ინგლისის მშრომელი წრე შევიდნენ თავიანთ მიუტკობის და ხელს გამოუწვევდნენ მას. შეთანხმებისათვის. მისთვის სულელია იქნება ის ბოლშევიკების ეხმარებული მთავრობა, თუ მაკლანდლის მომავალი კაბინეტი.

„აბქეთა ხელისუფლება მოწოდებულა ყველა ქვეყნებთან ჰქონდეს ნორმალური კეთილშობილური ურთიერთობა და მით უმეტეს ისეთ ქვეყნებთან, როგორც ინგლისი. მან ათი წლის არსებობის მანძილზე ნათლად დაამტკიცა თავისი მშვიდობიანობა-მოყვარება ყველა ერების მიმართ და ასეთივე პრინციპებით არის გამსჯელებული

ინგლისის მამართავ ცხლა ჯერი ინგლისის მომავალ მუშათა მთავრობაზე, რომელსაც უნდა გააძლიეროს მის მიერ ამპირიებებისადმი წინააღმდეგ გაყვებული თამაშები.

რამდენად მტკიცე ხაზს აიღებს მუშათა პარტია საბუთა კავშირთან მომავალ ურთიერთობაში, იმდენად მისი გამარჯვების შანსები უფრო დიდი იქნება. ინგლისის კონსერვატიული მთავრობის დამარცხება კი დიდ შეწყობას ხელს დანარჩენ ქვეყნებში რევოლუციის სურსის შეხელებას და აკავილად უზრუნველყოფს მშვიდობიანობის საჭმის განმტკიცებას მთელ მსოფლიოში, ვინაიდან ყოველგვარი ინტრიგების სულსაზღაბდელი და მეთაური არის ბოლშევიკების კონსერვატიული მთავრობა.

ბ. ცილაძე.

უფილ მენაშვილის შოკის მოგვარება განაყოფილება და მისი დასაკვირვებელი წინასწარი პრობემები

VII

ჩვენ საქმიად შევიჩრდით იმ მუშათაზე, რომელსაც აწარმოებდა და აწარმოებს აფილ მენაშვილი. შოკის მომუშავე განყოფილება. ჩვენ აგრეთვე გარკვევით ავიხივნი ჩვენს იდეური ბრძოლის მთავარი ობიექტს—მეზობელი და ლეგალური მენაშვილები. ჩვენ ადვილნივით ისიც რომლი საბჭოთა ხელსუფლება არა თუ არის მარტო კომუნისტური, ინტერნაციონალური დროშის მატარებელი, არამედ იგი არის იმავ დროს ქართული ხალხის. მისი მშრომელი მოსახლეობის ერთგული მთავრობა და სწორე ამისთვის არის, რომ ქართველი საზოგადოების ყველა წრეებმა სცენეს იგი თავის ხელისუფლებათ. განთავისის დაუკანონებლობა მთავრობის და პარტიული უკუგაბრუნება და ის თითოეული განაბნებული მოსიროკლეული პარტიები, თუ წრეები, რომლებიც ნ. რამიშვილის „ბრძნულ“ დირექტივებს კიდევ უკერძოდ და ამ დირექტივების ცხოვრებაში გაყვანას კიდევ ცდილობენ.

მაგრამ რას წარმოადგენს ამ პროცესებთან ან ჯგუფის საქმიანობა. რა წონა და ღირებულება აქვს მათ ბოროტ სისინს, მათ ქადაგად დაეარბნება მათ ბრძოლის, ვის რთა გამოადგება მათი პოლიტიკური და სოციალური რეპრეზენტები? არავის, ქართველი მშრომელი მასები, მშრომელი საქართველო არა თუ მონაწილეობას არ იღებს მათ მოღვაწეობაში, ის სულიც არა სწინობს, მას ხალხის დასუფლებლად მიიჩნია მათი ასეთი „მოღვაწეობა“. მასხადად ჩამიშვლილი და მისი ავანტიურები განდევნილი და შეხედებულნი ქართველი მშრომელი მასების მიერ, დღეს წარმოადგენენ არა საღ ორგანიზმს, არამედ ბალონიან მუშაკებს თვით ქართველი ხალხის სხეულზე და რადგანაც ამ მუშაკებს კავშირი აქვს ხალხის ორგანიზმთან, იმდენად ის ხანდახან ერთგვარ ტყვილებსაც იწვევს ამ ორგანიზმში.

ჩვენი განყოფილება ბრძვის ამ ტყვილების მიზნებს, ცდილობს ამ მუშაკების მოშუშების და ხალხის ორგანიზმის გაჯანსაღებას. ჩვენ ერთსა და იმავ დროს ვუბრძობთ დღევანდელ მენაშვილებს, ცდილობთ დავეხმაროთ და სწორე გზაზე დაეყვინოთ ის ელემენტები, რომლებიც ნებისით თუ უნებლიეთ მენაშვილური კონტრაბოლიუციონური ბავილებით არიან დასუფლებულნი.

ბოლოარს ზემოთ ვსაქობთ, ეს მონაწირედეულ ხალხი ეთიონ გაერთილებულ საზოგადოებისაგან, ისინი მოკლებულნი არიან საქართველოს მშრომელის ყოველგვარი თანაგრძობას. ქართველ მშრომელ მოსახლეობაში მათ არა მკავთ მოსაძრელი და გულმუხტეული წრეები, და ეს მოლოერი კავშირი ფართო საზოგადოებრივ წრეებში, და ეს იმითმომ, რომ მათი საქმი, მათი „მოღვაწეობა“, მათი იდეალი პირდაპირ დაშლუბებულია ხალხისათვის და ამიტომაც არის, რომ დაიწყებს თუ არა „ჩინიკედლობას“ რომელიმე მენაშვილი— მოღვაწე, დაიწყებს თუ არა არაღვალურ ეთიულებებს შემოკრებას. პირველი სტომოდანვე მიზრ-

ძანდება სახელმწიფო პოლიტიკურ სამმართველოში, რთო ხდება ასე სისრულით მოღვაწე მენაშვილების იზოლირება. ამასუ მხოლოდ ერთი პასუხი შეიძლება: იქ, სადაც ხალხი მთი დიდ უმბოლესობა ენბრობა ამ თუ იმ იდეას, ამ თუ იმ პოლიტიკურ პარტიას, იქ, სადაც არსებობს სადი რევოლუციონული იდეალი, დამაყვებელი ცხოვრების მტკიცე საფუძველზე, მაშინ არა თუ დიდხანს სსლებენ, იმარჯვებთ კიდევ ამ იდეალს მატარებელი ჯგუფები. პირდაპირ უშედეგია ასეთი იდელების მატარებელი პარტია. ამას ცხადყოფს კომუნისტების მავალითი. რუსეთში 1917 წელს კომუნისტური პარტიის წყურები შედარებით გაყვრება და მენაშვილებთან უმბრუნებელი უტკიცებობის წარმოადგენდნენ. ვის არ ახსნის, თვით ოკტომბრის რევოლუციის წინა კვირებში, მოსკოლბოაბებს უდიდესი ბედილი იძულებული იყო სარდავ ქვეშ დასაბოლოყო და იქ ემუშავნა ძელი სამყაროს ასაფუძვლებლად. მაგრამ ამის და მოხუცდავ ეს უტკიცებობის პარტია უზარალესობადა გადაიტყდა და უდიდესი გამარჯვება მოიპოვა არა მარტო რუსეთში, არამედ მთელ მსოფლიოში. ისინი უნდა აფხანთ ეს საკვირველი მოღვაწეობის მტკიცებულება. ის სულელი რჩებათ! მთელურებით რომ ასეთი რევოლუციონები ხებნილდნ და ამ უარწყინებულ იმარჯვებდნენ, მაშინ ამ საქმიე წყურებულსა და კერხისარ მთავრობას ქვეყანაზე ვერაიენ აჯობებდა.

მას რამ გაიმარჯვა?

გაიმარჯვა კომუნისტურმა იდეამ. გაიმარჯვა მისმა პროგრამამ, გაიმარჯვა სოციალიზმმა. წყურეთლისა და კერხისარ სიტყვათა შადრეკობით დროებით მოტყუილებული ხალხი, მალე გაერკვია საქმიე და გვერდობა იმარჯვება არა გამარჯვებულს, არა ნიკოლოზს სასახლეებში მანცხრობით მყოფ დროებით მთავრობას, არამედ რევოლუციონ ლენინს. ახლმა ჩჩაბა ათლა ალო კომუნისტური პარტიის პროგრამას, მის იდეოლოგიას, მან იქ აწარტად დანახა თავისი საკუთარი ინტრიგები. ამიტომ იყო, რომ ის თავგამოლებით გაყვა კომუნისტურ დროშას და მას გამარჯვება მოუპოვა.

მენაშვილური ფსიქოლოგია უპროსპირდება და დამამატრება შოკების კომუნისტურ იდეოლოგიას. მაგრამ განამარტო მენაშვილები ბრძვის კომუნისტურ? კომუნისტის ბრძვის მთელი მსოფლიოს ბურჟუაზიული კლასები, მსოფლიო იმპერიალიზმში, მილოტროიზმში... და მათი რიტყველი მსოფლიო მენაშვილები. მხოლოდ ამ უქანსცენისში მსოფლიო კომუნისტებთან ხდება დემოკრატიული სოციალიზმის ფორმით. რას იცავს დემოკრატიული სოციალიზმი? დემოკრატიული სოციალიზმის მატარებელი პარტიები იცავენ კამბრეკობის წყობილებას, იცავენ ბურჟუაზიულ საზოგადოებას, ის რევოლუციონული პოლიტიკა, რომელსაც თავის პროგრამად აცხადებს მენ-

შეიკურთხა პარტია, არსებითად არაფერს არ ცვლის. ის ძალაში სტოევს ბურჟუაზიულ საზოგადოების ეკონომიკურ და პოლიტიკურ წყობას, ასეთვე სოციალურ რეჟიმებს მხარს უჭერს და თავის სამომხდელი პროგრამად აცხადებს თითქმის ყველა ბურჟუაზიული პარტიები, ეგრედწოდებულ რადიკალების და ლიბერალებს სპობი. და ამიტომაც არსებითად მენშევიკური პარტია არ განსხვავდება რადიკალების და ლიბერალებისაგან. ლიბერალური ბურჟუაზიული პარტია ქადაგებს ევოლუციონურ თეორიას, თანდათანობით ცვლას არსებულ წესწყობილებას.

მენშევიზმიც მხოლოდ ასეთ განვითარებას სცნობს. ევოლუციონური თეორიად მისი იდეოლოგიის დასაყრდისი და დასასრული. ამრიგად მენშევიკები მხოლოდ მემარცხენე ფრთას წარმოადგენენ ბურჟუაზიის და მშენი არაფერი. აიღეთ რომელიც გნებებთ დემოკრატიული ქვეყნები. არ ხდება იქ? მენშევიკური პარტიები მხოლოდ ოპოზიციის ოქვში გამოადის, ოპოზიციონერობას ეწევიან ბურჟუაზიულ სახელმწიფო კონსტიტუციის ნიადაგზე. მთელი მათი „ბრძოლა“ გამოიხატება პარლამენტარული შეკითხვებით და ყველა იმ ლეგალური საშუალებებით, რითაც ისინი აღჭურვილი არიან საერთო წესით, თანაწორ ბირობებში ჩაყენებულ სხვა მომქმედ ბურჟუაზიულ პარტიებთან. მენშევიკებს, გარდა ლეგალური, თეთი ბურჟუაზიის მიერ ნებადართული ბრძოლის მოთაღისა, სხვა საშუალება არ მოეძებნებათ მიზანთან თავისი იდეების განსახორციელებლად. და აი, ეს არსებითად ბურჟუაზიული, ხოლო ფორმალურად სოციალისტური, ებრძვის კომუნისტურ პარტიას, ებრძვის იმავ ბურჟუაზიულ მოძრაობებს, კიდევ მეტი ებრძვის იმავ ბურჟუაზიის საშუალებებით...

ამრიგად, მსოფლიო მენშევიზმი არის იგივე ბურჟუაზიული პარტია და როგორც ასეთი ის იცავს არსებულ სოციალურ წყობილებას, ის არის კონსერვატორული და კონტრ-რევოლუციონური ძალა, მაშინ, როცა კომუნისტები ებრძვის არსებულს, დღემომქმულს, მშრომელთა ყველფასა და მისი შრომის ნაყოფის მითვისებაზე აგებულ საზოგადოებას და მშრომელთა და ტვირთ მიძიმება მიუღწეის აღიქმის ქვეყნისაკენ, სოციალიზმის სამეფოში.

აი, რა განსხვავებაა ამ ორ პარტიათა შორის. და როცა ეს ორი პარტია ერთმანეთს ებრძვის, რასაკვირველია, იმხარკვებს ის პარტია, რომელსაც მისდევენ მშრომელთა მასები, რომელსაც ისინი სცნობენ და აღიარებენ თავის ბელადებად, თავის სასოციალურ ინტერესების დამცველ პარტიად.

ამიტომ, კომუნისტური პარტია და მისი იდეოლოგია უმღეველია, ის სძლევს ყველა დამარჯობებს, ერევა და ამარცხებს ყველა მოწინააღმდეგეებს.

ევროპაში და ჩრდილო-ამერიკაში, სადაც მენშევიკების სათაყვანო ბურჟუაზიული და მენშევიკური წრეები, როგორც პარლამენტური, ისე მის გარეთ ერთად მუშაობენ, ესე იგი ბურჟუაზიულ პარტიებთან ერთად მენშევიკებიც ეწევიან არსებულ წყობილების ნიადაგზე ორჯინიულ მუშაობას. ამფარებენ და ამტკიცებენ სიტყვით და საქმით კაპიტალისტურ საზოგადოებრივობას, მხოლოდ პროლეტარული პარტია, კომუნისტების სპობი, ებრძვის ბურჟუაზიისა და მენშევიკების ბოლკს, მხოლოდ კომუნისტური პარტიები იბრძვიან ამ ქვეყნებში როგორც ლეგალური, ისე კიდევ უფრო არალეგალური საშუალებებით. რასაკვირველია, ჯერ კიდევ მენშევიკ-ფაფრისმეტებს აქვს საჭირობები ძალა და გავლენა ევროპ-ამერიკის მუშათა მასებში. მაგრამ

ეს გარემოება ძალიან კუტხს ლაპარაკობს ამ მუშათა მასების რევოლუციონურ ენერჯიაზე, საერთოდ მათ რევოლუციონერების შესახებ. ისინი მალე გაერკვევიან და კიდევ ერკვევიან საქმეში და სწორად ეს არის მიზეზი, რომ როცა კომუნისტური პარტიები ამ ქვეყნების სდგამენ ხოლმე რიგე რევოლუციონერ ნაბაჯს, ეს იქნება საპროტესტო მასობრივი დემონსტრაცია, გავლენა თუ სხვა რიგე რევოლუციონური აქტი. ასეთი დროს კომუნისტური დემონსტრანტებს და გაცილებულს სტიქიურად უერთდება მრავალი ათასინი მუშათა მასები.

მხოლოდ ამით აიხსნება ის გარემოება, რომ ის მუშები, რომლებიც მენშევიკურ პარტიის თვლებშია, ამ პარტიის დაუთხოვად, დღეს თავისი პარტიის სურვილის წინააღმდეგ მოწაწილობას იღებენ კომუნისტების მიერ მოწოდებულ მანიფესტაციებსა და გაცილებებში, კომუნისტებთან ერთად იგიზობით მიდიან ბურჟუაზიის წინააღმდეგ. ამის უმარგი მავალითებიდან საქმათა გაეცნისეთი 1925 წლის მიწურულთა ქ. პარიზში მომხდარი საპროტესტო დემონსტრაცია, — როდესაც ერთისა და რნოდლის რადიკალურმა მთავრობამ, აჯანყებულ მაროკოში ქვა-ქაზე აიარ დასტერა, ცეცხლითა და მახელით გაანადგურა თავისუფლებისათვის მებრძოლი მაროკოელები. საფრანგეთის კომუნისტურმა პარტიამ მოითხოვა მაროკოში გავზანდილი ჯარების უკან დაბრუნება. საფრანგეთის მენშევიკები ბურჟუაზიული პარტიებთან ერთად წინააღმდეგ კომუნისტების ასეთ მოთხოვნობებს. საფრანგეთის პარლამენტმა „რადიკალ-სოციალისტების“ და მენშევიკების გზებით, უარყო ფრანგ-კომუნისტების წინადადება, მაგრამ ის უძლური გამოდგა თვით ქუჩებში, მუშებს შორის კომუნისტებთან ბრძოლაში. კომუნისტებმა პარლამენტზე და საფრანგეთის მუშათა უმხმენი გდაღატაკეს ბრძოლა. მეორე ინტერსაციონალში შემავალი პარტიების მიერ მოწოდებულ მუშების ასი-ათასობით გაცილებ ქუჩებში კომუნისტების დაძახებზე და მით თავზარი დასცეს საფრანგეთის იმპერიალისტებსა და ერთის მთავრობას. ბურჟუაზიული მსყარის დღეა-ქალაქი პარიზი ერთაშამდ მოკლეს, ერთი თვალის დახმამანებაზე შესწყდა მისი მაჯის-ცემა.

ასეთივე მღვამარობებს ქონდა ადგილი 1927 წ. ავსტრიაში ავსტრიის დედა-ქალაქ ენსაში. და განაგრძამანია-ინგლისის მუშათა მოძრაობა ამ უკანასკნელ დროს და ფუქსს არ აღატურებს? დაბა, კომუნისტური მოძრაობა მთელ სამყაროში თავის ორბიტაში მაგნიტური ძალით იზიდავს მთელი მსოფლიოს.

ამასვე დასტურებს ის უარებელი მუშა-დღეობა-ტები, რომლებიც საბჭოთა კავშირში მოდიან ევროპის სხვადასხვა სახელმწიფოებიდან და ამერიკიდან.

ვინ არის ეს მუშები? უმთავრესი კონტინენტი ამ მუშებისა არის უსატრეო ხალხი, ხშირად მენშევიკური პარტიის წევრები. აი, ეს მუშები თავიანთ ლიდერების სურვილისა და რჩევა-დაირიების წინააღმდეგ, მოიღვრიან ჩვენსკენ და ცქნიან ჩვენ სოციალისტურ აღმშენებლობას, დამარუნებელი თავიანთ ქვეყნებში კი აცნობენ ამხანაგებს საბჭოთა წყობილებას, გამოდიან მის მომხრე და დამცველად.

ამ მავალითებიდან ერთხელ კიდევ მეტიცდება ის გარემოება, რომ კომუნისტური უმღეველია, ის გამოეგამარცხებული მსოფლიო ბურჟუაზიასთან სამეცდრო-სასოციალურ ბრძოლაში. ის დასამარებს მსოფლიო ბურჟუაზიას და მასთან ერთად მსოფლიო მენშევიზმსაც.

ალ. ხილაძე.

მეწვევიმის ერთ-ერთი სახეობა

I.

ამჟამად, ჩვეულებრივ სიტყვის ხმარებაში, „მეწვევიმ“-თან, „მეწვევი“-თან, დაკავშირებული წაზმოდება არა მარტო ისტორიული, ფიციკალური მენშევიზმის შესახებ, არამედ ამ სიტყვებით განისაზღვრება აგრეთვე სხვა შეგავსებები და პარტიები, რომელიც გაერთიანებული არიან წარსულ - ბურჟუაზიულ ციხე-ობასთან — მე-2 ინტერნაციონალი — მათ შორის, ოდესღაც უდიდესი პარტია ბურჟუაზიულ - დემოკრატიულ პერიოდისა 1917 წ. რევოლუციისა — „სოციალისტ - რევოლუციონერთა პარტია“. ამგვარი დაკავშირება ორი მიმდინარეობისა (მენშ. და ს.რ.), რომელიც 1917 წ. — რევოლუციამდე, სოციალისტისთვის მებრძოლ ბანაკში, წარმოადგენდნენ ერთგვარად მოქმედებას, არ არის ზრკულე და ხელგინური: მათი მოყოლა ერთ ფარჩხილებში სრულ გამართლებას პოულობს ამ პარტიათა ერთი და იგივე მიმართულებით განვითარება - გადასარებაში, რომლის მოხვედრის ისინი დაქანდნენ „მშობლიურ“ და საერთაშორისო კონტრ-რევოლუციონერ ბურჟუაზიასთან შეთანხმება-თანამშრომლობამდე.

თუ ეს გადაგვარება მენშევიზმისა მოხდა ანუ ესთქათა — ევოლუციონერობა, თანდათანობით, და პოლუტის თავისი ამგვარი ფაქტორი ფესვებს, ამ პარტიის წარსულში, როგორც არის 90 წ. „ეკონომიზმი“-და „ლოკადატობა“ 1905 წლის რევოლუციის შემდეგში, ს.რ. პარტიამ განიცადა იგივე პროცესი გადაგვარებისა, შედარებით მეტი სისწრაფით, 1917 წ. თებერვლის შემდეგ კი — კატასტროფული სისწრაფითაც.

უკვე თანა წელიწადი ვაწარმოებთ, რაც პროლეტარიატს, მშრომელ გლეხებსავე ერთად, დაბოლოვა ბურჟუაზიულ - დემოკრატიული პერიოდით რევოლუციისა და შეუდგა დიდი ოქტომბრის სოციალისტისთვის უშუალო ბრძოლას და სოციალისტურ საზოგადოება შექმნას; ხსენებული პარტიები ამოშორდნენ მშრომელ-მასების შემოქმედ ციხეობის ზედაპირიდან და მხოლოდ მათი ნაშტკრებიები განაგრძობენ საზოგადოებრივ ჯაბაში სისინს პროლეტარულ დიქტატურის ქვეყნის წინააღმდეგ, შეიძლება დაისვა საკითხი, რომ რატომღაც საჭირო წარსლისა გადათავიერება? იმიტომ ხომ არა, რომ როგორც ანდაზა ამბობს, „ურემი რომ გადაბურუნდება, გზა მაშინ გამოჩნდება“-ო? და მართლაც, როგორც დიხეკურ მოვლენათა სფეროში, რომ საგანა ყოველმხრივით უკეთესათ იხირობთ, საჭიროა მისგან ყოველმხრივ დაშორდეს, ისე საზოგადოებრივ მოვლენათა სფეროში ყოველგვარი სტრუქტურული მოვლენათა, ი. წ. ილივიზათა, გაქაჩწყობა ხდება თვით ამ მოვლენათა განვითარების პროცესში, როცა ყოვლიანება თვით ფაქტურე ობიექტიური, მისდევია წინა ამა თუ იმ მისწრაფებათა, პროგრადებისა, დეკლარაციებისა და სხვა. მაგრამ, არა ამ აჯანყებურ საზოგადოებრივ უღლებით ჩვენ ამ წარსლის მოკლე მიმოხილვას. არა-სოდეს არ უნდა გვაეჩქვებოდეს, რომ უკვე დიდი ხანია რაც ძალა საზოგადოებრივ მოკალათებულ ანტი-მანქათა პარტიებისა, როგორც მთელი საერთაშორისო მენშევიზმისა, იზამება მხოლოდ მათი ზრკვის უკან მდგომ მსოფლიო იმპერიალიზმის ძალის დროს, რომელიც, როგორც წარსულში, სამოქალაქო ომის დროს, იყენებდა ამ პარტიებს თავისი მონენისათვის, ისე ამჟამად სარგებლობს და მომავალიც ისარგებლობს ამ პარტიებით, როგორც მუშათა და გლეხთა მასებზე ბურჟუაზიულ გაყენების გადამცემ მონებრებელ მექანიზმით, ამიტომაც, ს.რ. პარტიის, როგორც მენშევიზმის ერთ-ერთი სახეობის კრიტიკამ შეინარჩუნა თავის აქტუალური პოლიტიკური მიმდინარეობა და, უნდა ვფიქრობოთ, შეინარჩუნებს მას სოციალისტის საერთაშორისო მანქათობით გამარჯვებამდე.

ჩვენს მიერ განხარბულ მოკლე კონსპექტურ მიმოხილვას ს.რ. პარტიის ზოგიერთ ძირითად პროგრამულ საფუძვლებსა, მოქმედებისა და, აგრეთვე მათი ბედისა ოქტომბრის რევოლუციის პრაქტისში, მინათა აქვს გადამალოს უმთავრესი წინააღმდეგობანი, რომელიც იყო და არის ჩანაბრული ამ პარტიის პროგრამულ საფუძვლებში, ე. ი. თვით პარტიის არსში, და რომლის მთავრესი ეს პარტია დაიხსნა ოქტომბრის რევოლუციის ქარკეცებში და თავის მშაბრვენე ფრთით კიდევაც ზეურთობდა პროლეტარიატის და სოციალისტის კლასობრივ სტრებს.

II.

როგორც ვიცით, ს.რ. პარტია დაარსდა ს.რ. განცალკევებულ ორგანიზაციების შეერთების გზით 1901 წელს, ე. ი. რამდენიმე წლით ს.დ. პარტიის დაარსებამდე (1897) გვიან. ჩვენ ხაზს უსვამთ ამ გარემოებას, რომ ნათელი იყოს, რატომ მისი პროგრამის სოციალ - პოლიტიკურ დასახლებებში აქვს ადგილი მივლ რომ განმარტებულ მარქსისტულ დებულებებს, რომაც არის დახასიათება კამბოლისტური წყობისა, შინაგანი წინააღმდეგობათა, კამბოლისტური წარმოების კონცენტრაციის პროცესი, რევოლუციონერული როლი პროლეტარიატის კამბოლისტის მიმართ, ან და აქვს ადგილი ცდის ზოგიერთ პროგრამულ მოთხოვნისა დასახლებებისა, ამა ძველი ხაზობისთვის არგუმენტებისა-შეუღლებით, არამედ მარქსისტული ანალიზით.

1890 წ. მარქსისტული და ხაზობისთვის შორის წარმოებულ გატყვევებულ იდურ ბძოლის შედეგად, ხაზობისთვის მიმდინარეობა, თვალსაჩინოთა „გამარტ სისტა“-ს: მაგრამ განხმევიანაც მათ შორის არა უფრინველი შერჩა. ს.რ. პარტიის პროგრამა იმით განხმევიანდება ს.დ. პროგრამისაგან, რომ იგი არა ზღუდავდა პროგრამის მინიმალურ ნაწილს კამბოლისტურ წყობის ჩარჩოებით და, ასე ესთქათა, ერთი დღებით სკოლდება ამ ჩარჩოებს, როცა მათიხივება მიწის სოციალისტისათვის, მთელი კამბოლისტური სისტემის დაუნე რეულიც. ეს იყო მთავარი პროგრამული წინააღმდეგობა ს.რ. პარტიისა.

ერთგვარი ფორმალური ლოდიკური წინასწართვის აღსაძვლები, ს.რ. პარტია პროგრამის მუშათა ნაწილში მოთხოვდა უმუშევრობის დროს სახელმწიფო დაზღვევას; აყენებდა მოთხოვნისა, რომელიც პრინციპიალურათა არ არის შეუთავსებელი კამბოლისტურ წყობისათა, მაგრამ პრაქტიკათა განხორციელებულია კამბოლისტურ ხანაში, და რომელსაც, ყოველ შემთხვევაში არ შეეძლო მოესალა ჩემით აღნიშნული მთავარი წინააღმდეგობა.

ს.რ. პარტია არამედ არა ურყოფდა კლასობრივ ბძოლისა, როგორც მშრომელთა განათვისუფლებების იარაღს, არამედ აცხადებდა, რომ იგი არის მომხრე კლასობრივ ბძოლისა, ამ ბძოლის რევოლუციონერი გატებით, ე. ი. ამ ხაზით მუშათა კლასს უნდა ესწრაფებია ეს ბძოლა არა მარტო თავისი ყოველდღიური საჭიროებათა დასაცაყოფილებლათ (ეკონომიური გაყენებები), არამედ მთელი კლასის სოციალ - პოლიტიკური მიზნებისა. მეტსაც ვიტყვით. პარტიის ლიდერი და იდეოლოგი ე. ჩინოვიჯ ჯერ კიდევ 1906 წ. თავისი პოლიმიკაში ჩარხოდან გადადგარ მარქსისტების წინააღმდეგ (მარქსისტები ურყოფდნენ პროგრამა-მინიმუმის საჭიროებას), გამოსთქვამდა იმ აზრს, რომ პროგრამა - მინიმუმი არ ზღუდებს ბძოლის კამბოლისტურ სისტემის შესაძლებელ სრულ დანარევისაგან მისართობს, თუ სამსობთ იქნება ხელსაყრელი პერიოდში, პარტია ამსაჯ იტყობს, რომ პროგრამა - მინიმუმის არის „პრობოთი“, ასე ესთქათა, სათირეცტაციო გეგმა, რათა პარტიის ხაზი და ძალები არ დაიხილართის ბურჟუაზიასთან ბძოლის დროს სხვადასხვა ხვეულებში.

ამევე 1905—1906 წ. წ. ს.-რ. ნაწერებში, არის მიცემული უძლიერესი კრიტიკა სოციალ-რევოლუციონერებისა და ტრადუციონერ კლიობრების კლასობრივი ჩამოჭრებისა, პროფესიონალი სივრცისა, კრიტიკა დაკავშირებული იმ გამხრბველ ვალენტინთან, რომელსაც ახლენ იმპერიალიზმი, კერძო ინფლიტისა, რუსეთის კლასის ზედაღებზე. ამ კრიტიკას მოსდევდა, როგორც სოციალ-პოლიტიკური დასკვნა, მტკიცება კამიბრტალიზმის განვითარების სტიქური პროცესში აქტიურ ჩარევებს საჭიროებისა—ე. კამიბრტალიზმთან უშუალო ბრძოლის ქადაგება.

ამეგარი, ს.-რ. პარტიის წევრები და მისი გავლენის ქვეშ მყოფი მასები საზრდობდნენ და იბრძოდნენ, და ბევრმა მათ შორის შეწყვირა ამ ბრძოლის თავისი საცობება, იმ აზრით, რომ მომავალი რევოლუცია არ იქნება წინააღმდეგ ბურჟუაზიის, არამედ „რამდენიმე“ სოციალისტურ ელსად ყოფილიყო. ამ აზრის დასასაბუთებლათ ს.-რ. ჰქონდათ ერთობ სწორი დახასიათებარუსეთში მებრძოლ კლასობრივ ძალთა განწყობილებისა: რაქციონერი მენაშელთა წოდება და მცარეკელი კონტრ-რევოლუციონერი ბურჟუაზია, დაგვიგვიტყველეს თეთრმკობლობით — ერთ მხარეს; პროლეტარიატი, მშრომელი გლეხობა და მათთან მოძიდველ სოციალისტური ინტელიგენცია — მეორე მხარეს. ს.-რ. პარტიის წარმოდგენით, ეს იყო ორი, ერთმანეთთან სამკვერო-სასიკვებლო ბრძოლაში დაბრუნდებულნი, კაცობრი, რომელიც შეიქმნა, როგორც შედეგი ზუსტის კამიტაისტური განვითარების და ამასთანავე, რევოლუციონერ მოძრაობის თავისებურებისა.

იმპერიალიზმის სწრაფი განვითარების პროცესში და იმპერიალიზმში იშმა, რომელსაც ასე ვაგაბარა კლასთა ბრძოლა და შეგნებულ მებრძოლათ სოციალიზმისათვის გახადეს არა ერთი ასი ათასი და მილიონი პროლეტარებისა და მშრომლებისა, ვერ დაუშტკიცეს ს.-რ. პარტიის, რომ სწინებულ „კავშირებს“ ისტორიულ ღირის გადასაჭრელად არ იქნება გამოსდები, წმინდა—დემოკრატიის საშუალებები (დაშვებებელი კრება, პარლამენტარიაზმი და სხვა), რომ აღი მიზნების მისაწევათ საჭიროა სთავანალა საშუალებანიც, რომ მათ შორის უნდა არსებობდეს ერთგვარი პროპორციულია — თანაზომიერება. ეს არ იყო თავისთავად ძვილ გასაგებულ და არა ამით აიხსნება 1917 წ. თებერვლიდან დაწყებული პარტიის სწრაფი გადაგვირების პროცესი. პარტიით, სწორეით ისტორიულ მომენტის მოთხოვნებლათა ეს შეგნებლობა აიხსნება პარტიის გადაგვირებით, რომელიც ხასიათდება სოციალიზმისადმი მტრულათ განწყობილ ელემენტების მიერ მისი დამოჩრდობით, მისი აკტივის ნაადვილი კლასობრივი ბუნების გამოაქარავებით, მისი პროგრამის ეკულტურული (სხვადასხვა მსოფლმშენებლობის ნაჭივრიდან შეყოფილებული“), ხასიათის გამოქვეყნებით და მისი, საბოლოო ხნავარობით. სწრაფი — მარქსისტული და ანტი-პროლეტარული ბუნების გამოჩენით.

სწორეით ამ დროს, თეთრმკობლობის დასცემის შემდგომ, კლასთა ბრძოლის გველში პრობლემები, იწყება გამოშვარავება ნადილი კლასობრივი ბუნებისა, ყველა პარტიებისა და კერძო ს.-რ. პარტიისა, გამოაშვარავება განსაკუთრებული სიხსადით, შედარებით წარსულთან, როდესაც ეს ბუნება დაჩრდილული იყო ამავე ელემენტურ რევოლუციურ ბრძოლით ცარიზმის წინააღმდეგ.

1917 წ. თებერვლით თავდება ს.-რ. პარტიის „ნახევრათ — მარქსიზმის“ პერიოდი: იწყება ხანა ს.-რ. მენშევიზმისა, ბურჟუაზიულ რესპუბლიკანიაზმისა, მიწის საკითხის გადაჭრის უძლიერებისა, მშრომელ მასებისაგან თანდათანობით ჩამოშორებისა, პროლეტარულ რევოლუციის წინააღმდეგ ბრძოლისა და, იტკიბრის შემდგომ, სამოქალაქო ომის პროცესში, პროლეტარიატის აშკარა მტრების ბნავკში გადაბარებობისა.

ს.-რ. პარტია გამოაშვარავდა, როგორც პარტია

შეძლებულ გლეხობისა, ქალაქის წვირლ — ბურჟუაზიისა და წვირლ — ბურჟუაზიულ ინტელიგენციისა. პარტიის, რომელიც 1917 წელს და, დაიკვებ ხანს ამ წარმატა; იყო უმთავრეს პარტიათ მრავალ მელიობიან მშრომელ გლეხობისა და სარგებლობად გლეხობის შორის განსუსაზღვრელ ავტორიტეტით, არ გამოაჩნდა რევოლუციის პროცესში არავითარი სასუთარი გვიხი და იგი კელში მისდევდა მენშევიზმს.

ს.-რ. პარტიის იდეოლოგია და პროგრამა, შემდგარი მარქსიზმის წინააღმდეგ ბრძოლაში, იხიდავდა მისი რიგებში ანტი-მარქსისტულად განწყობილს. იდეოლოგიის მხრივ მრავალგვარიანს, ღიდალ წვირლ — ბურჟუაზიულ ინტელიგენციას, განსაკუთრებით 1917 წელს; ამავე დროს პარტიის „ნახევრათ მარქსიზმი“ არ იძლეოდა გარანტიას პარტიის წევრთა სურთა იდეოლოგიით შედლებლას; აქედან გამოიძლინარებდა პარტიის, როგორც მებრძოლ ორგანიზაციის სისუსტე, მისი შიგნით, მრავალ მიმართულების წარმოშობა და მათი პარტიად განდგობა.

არა მარქსისტულ პარტიას არ შეეძლო მიეცა სრულიად სწორი ანალიზი საზოგადოების კლასობრივ წყობისა და, ამასთან დაკავშირებით, რევოლუციის მშრომელ რიგებელ ძალთა სწორი განსაზღვრა; ამ ანალიზის ძირითადი შედეგობა მდგომარეობდა იმში, რომ ს.-რ. არ უწყედნენ საკმარის ანგარიშს წარმოებითი მომენტს; კლასთა განსაზღვრაში არ ხელმძღვანელობდნენ ბოლომდისინ კლასების მიერ წარმოების პროცესში დაკავებულ ადგილთა, რის გამო მათ ჰქონდათ შემდგომი წარმოდგენა პროლეტარიატის და მშრომელ გლეხობის ურთიერთობაზე. ამ უქანსაგლებს ს.-რ. ავითრებდეს ერთ ცნებაში მუშათა კლასისა და მშრომელ ხალხისა, ამისათვის საუფქელათ იყენებდნენ განყენებულათ მიღებულ ცნებას შრომისა, რომელიც წარმოადგენს ამ კლასების არსებობის წყაროს. იმ გარემოებას რა რომ, მშრომელ გლეხობისა და პროლეტარიატის წარმოების პროცესში უჭირავთ განსხვავებით ადგილი—ამის უყურადღებობა სწრაფად ს.-რ.—თა კლასთა თვრია. ამის გარდა თვით მშრომელ გლეხობაში ს.-რ. არ არჩედნენ საკმარისათ ვენებს; (საშუალო გლეხობა, ნახევრათ პროლეტარული გლეხობა).

ზემო — ნათქვამის გამო ს.-რ. იჩენდენ გულგრილ დამოკიდებულებას ბურჟუაზიის მხრივ გლეხობის მასებზე გავლენის მიმართ, აქედანვე გამოიძლინარებდა მშრომელ გლეხობის ძირითადი მოთხოვნებლათა უყურადღებობა მიტოვება და პროლეტარიატის როლის რევოლუციის ერთ-ერთ ძირითად საკითხში—მიწის საკითხში — შეიტკივება. აქედანვე გამოიძლინარებდა მთავარი — პროლეტარიატის დექტარტიის უარყოფა, სოციალ — პარტიტობა, ბურჟუაზიულ — დემოკრატიის შეფერხლება — ვალთამება და კლასთა ბრძოლის პროლეტარული უარყოფა.

ბოლოს და ბოლოს მშრომელ დემოკრატიის არც ერთი კლასის სახელით და მასზე დაყრდნობით ს.-რ. პარტიას არ შეეძლო გამოსტულიყო და ბრძოლა იწარმოებინა.

შეზოლოდ იმ პარტიას, რომელიც ნათლად წარმოადგენილი ჰქონდა იმპერიალიზმის საფუძვლის განვითარების ტენდენციებით, და რომელიც ნათლად გამოახატავდა განსაზღვრულ კლასის ინტერესებს და მთლიანად იყრდნობდა ამ კლასს, შიზოლოდ მას შეეძლო ბურჟუაზიის წინააღმდეგობის სრული დაძლივით, თან გეყოფილებია მშრომელი გლეხობა და ამით შეექმნა მასთან მშიდარი „კავშირი“. ამ კლასთა შეიძობილათ ყოფილიყო მხოლოდ პროლეტარიატი და ამ პარტიათ — პარტიის რევოლუციონერ მარქსიზმისა—ლინინელ — ბოლშევიკთა პარტია. „სწორეით რომ ბოლშევიკებმა, მარქსისტულ მშევიკებმა, შიზოლოდ პროლეტარულ რევოლუციის განმარჯვების მეზობით, უშეგლის გლეხობას ნადილი დაბოლოებების მოქვეყნა ბურჟუაზიულ — დემოკრატიული რევოლუციით; და შიზოლოდ ამით ბოლშევიკებ-

მა გააყვანა ყველაფერი ის, რაც კი შეიძლებოდა, რათა გაადვილებული და დანერგული ყოფილიყო სოციალისტური რევოლუციის დასაწყისი. და მეტი: აგლენობისათვის ერთად — ბურჟუაზიულ — დემოკრატიულ რევოლუციის ბოლომდე; უღირსად, პროლეტარულ და ნახევრათ პროლეტარულ მისი ნაწილთან ერთად — წინ სოციალისტურ რევოლუციისაკენ. ამგვარი იყო ბოლოშევიცის პოლიტიკა, და ეს იყო ერთად-ერთი მარქსისტული პოლიტიკა. ასე სასწრაფოდ პროლეტარული რევოლუციის ხაზს პროლეტარიატის დიდი ბელადი თავის შრომით პროლეტარული რევოლუციისა და რევოლუცი კულციკი.

ამვე შრომით, დამფუძნებელი კრების ვარკის და ს.რ. — მენშევიკთა ამაზე ჩივილის გამო, ამა. ლენინი ამბობს: „არ უნდა გაგვრეცა დამფუძნებელი კრ-

ბა?—ეს იმას ნიშნავს; რომ ბოლომდე არ უნდა გვებრძოლა ბურჟუაზიასთან, არ უნდა მოვედგორობინა მისი პატივთან, რომ პროლეტარიატი უნდა შერეგებოდა ბურჟუაზიას“.

ვერწოვდებულ „წმინდა“, ბურჟუაზიულ, დემოკრატიის დაცვით ს.რ. — მენშევიკები ფართოდ უხსნიდნენ კარებს ბურჟუაზიულ — დემოკრატიულ კონტრ-რევოლუციისკენ.

მხოლოდ პროლეტარულ რევოლუციის შედეგად მოვეგებებია ეს საფრთხე და ამასთანავე, პროლეტარიატის დიქტატურის დამყარებით, შევექმნა უცილებელი პირობები სოციალისტური რევოლუციის გამარჯვებისათვის.

3. ჯანჩიხვილი.

წინეთ და ახლა

II.

საქართველის ხელმოკლე და ღარიბი გლეხობა, რომელიც ასე თავანძირებით იბრძოდა რევოლუციის გამარჯვებისათვის ათეული წლების განმავლობაში, რომელიც ასე ბევრს მიუღოდა მისგან და, სრულიად საწინააღმდეგე დიდი პრეტენზიისა და მოთხოვნისებით სარსდება გამარჯვებულ რევოლუციის წინაშე, რა თქმა უნდა, არ დამკაყოფილდებოდა „დემოკრატიული“ მთავრობის აგრარული „რეფორმით“. და მან გამოიწვია მათში დიდი გაწმობა რევოლუციისა და „რეფორმის“ ავტორების მიმართ. აგრარული „რეფორმა“ იყო სწორედ ერთი ამ მიზნუბან, რაც იწყებდა სისტემატურ აჯანყებებს საქართველის სხვადასხვა კუთხეებში, გლეხების აქტიურ ბრძოლას მთავრობის წინააღმდეგ. ამ რეფორმის წყალობით მოხდა, რომ გლეხობის ის ნაწილიც, რომელიც ერთ დროს აქტიურად იბრძოდნენ მენშევიზმის დროშის ქვეშ და სოც-დემოკრ. დიდ „პარტიოტებად“ სტალინდნ თავს, პასივი-ნი დარჩა და თანდათანობით დაგლიდა ბოლოშევიზმის იდეური გავლენისა და ორგანიზაციული ხელმძღვანელობის ქვეშ.

„დემოკრატიული“ მთავრობის მუშაობის პრაქტიკამ ბოლო დაარქმუნა რევოლუციონური გლეხობა, რომ პროლეტარული რევოლუციის გარეშე, პროლეტარიატის გამარჯვების გარეშე, რომელიც არის მისი კლასური მოკავშირე და ხელმძღვანელი, ამ შეიძლებოდა გლეხობის საკითხის რადიკალური გადაწყვეტა, რევოლუციონური აგრარული რეფორმის ჩატარება. მათი სამართლიანი მოთხოვნების განხორციელებების შედეგად შექმნა საქართველოს „ლენინიზმი“ ის მომზადება და რევოლუციონური განწყობილება, რომლითაც დახედნენ ისინი ოქტომბრის რევოლუციის გამარჯვებას საქართველოში, საქართველოს გასაძვირებას 1921 წელში.

საბჭოთა ხელისუფლების წინაშე გლეხთა საკითხი იყო ერთი მთავარი ამოცანა, რომელიც წარმოადგენდა ისტორიულად შემორჩენილი ფეოდალური ეპოქის ნაშთს, ქმნიდა ანარქიას და მოითხოვდა დაუყოვნებლივ და პრო-ლეტარულ რევოლუციის თვალსაზრისით გადაწყვეტას.

საბჭოთა ხელისუფლება პირველი დღეებიდან შეუდგა ამ ამოცანის შესრულებას, აგრარული რევოლუციის ჩატარებას, მიწის საკითხის ისეთი ფორმით გადაწყვეტას, რაც მაქსიმალურად დააკმაყოფილებდა ღარიბი გლეხაკობის მოთხოვნებებს. ხელს შეუწყობდა საწარმოო ძალთა განვითარებას და მომავლისათვის საფუძვლად დაედებოდა მსხვილ, კოლექტიურ მეურნეობაზე გადასვლას, სოციალიზმის გამარჯვებას.

ყველა ამ ამოცანების განსახორციელებლად საჭირო აგრარული რეფორმის საუკეთესო ფორმად საბჭოთა ხელისუფლების მიერ მიჩნეულ იქნა მიწის ნაციონალიზაცია, ის ფორმა, რომელსაც ყოველთვის იცავდა ბოლ-

შევიზმი თეორიაში, იყო მისი საპროგრამო დეკლარაცია აგრარულ საკითხში.

მიწის ნაციონალიზაცია, რომლის მთავარ პრინციპს შეადგენს მიწაზე კვიბო საკუთრების ინსტიტუტის გაუქმება, მისი სახელმწიფოს საკუთრებად გამოიყენებდა და მიწის ყიდვა-გაყიდვას აკრძალავდა, პრო-ლეტარიატის დიქტატურის პირობებში შექმნა საუკეთესო გარანტია მისი, რომ აუცილებელი იქნებოდა მიწის მშობიელ ხალხის საექსპლუატაციო ობიექტად გამოყენების საშუალება, მოხდებოდა მისი რაციონალური განაწილება მშობიელი გლეხობის შორის, ხელს შეეწყობოდა გლეხობის და ქალაქის პროლეტარიატის გა-შირის განმტკიცებას. მიწის ნაციონალიზაციამ შესძლო მხოლოდ პოლიტიკურად დამარცხებულ ელასის ეკონომიური ბატონობის სოციალური ზაზის წარმოება სო-შვლად.

თუ „დემოკრატიული“ მთავრობის რეფორმით მდიდარი გლეხობა და მშენებელნი, თითქმის ხელუხლებელი დარჩნენ და უმწიფესულ გლეხობას არსებობდა აზრ-ფერი ეკრა, საბჭოთა რეფორმის ხალხთან ჩვენ მივი-ღეთ, არამშობიელი ელემენტებისგან სოფლის გაწმენ-და, მათი მიწების ღარიბ გლეხობაზე გადაცემა, მდი-დარი გლეხობის მიწის ფართობის 10-ჯერ შემცირება და ხელმოკლე გლეხაკობის მიწის ფართობის საგრძნობი გადიდება.

საბჭოთა რეფორმამ, სრულიად ბუნებრივად, მოგვცა შედეგად საშუალო გლეხობის კონტინენტის გაზრდა, „მისი სასოფლო მეურნეობის ცენტრალური ფიგურის როლი“ მდიდარებში“.

სოც-დემ., რომელმაც თავი იხსალა თავისი კომბინაციური „რეფორმით“, რომელიც ყოველ წუთში და ყოველ ნახევრად დალბატობს მარქსიზმსა და სოციალიზ-მის საქმეს, რომელსაც ხშირად ვხედავთ კონტრ-რევო-ლუციის ბანაკში, მიწის საკითხში რატომღაც დიდად ღრუბტურობდა და იბრძოდა და მიინდობა საბჭოთა რე-ფორმის ისეთ დიდ ბოროტებად გამოიყენება, რაც ხელს შეუშლიდა სოფლად კაპიტალიზმის „ნორმალიზაცი“ განვიტარებას, გამოიწვევდა კონტენტრაცი-პრო-ლეტარიატისის ისტორიულად აუცილებელი პრო-ცესის შექმნაურ შედეგობებს.

საბჭოთა რეფორმამ, მიწის ნაციონალიზაციამ, მარ-თლაც აკილა გლეხობა მასიური სოციალურების გზაზე, მაგრამ ეს როლი ნიშნავს სოციალიზმის წინა სა-ფუძვლების განვითარების ხელის შეშლას. პირიქით, მიღებული შედეგები ჩვენ გვეჩვენებენ, რომ მიწის ნაციონალიზაციამ შეუწყო ხელს კოლექტიური მეურნეობის წარმოწყობას და საშუალო გლეხობა თვალსაჩინო ელემენტად და პროცესში.

სოც-დემოკრ. დაიწყეს უდაოდ, რომ ენგელსი, ჯერ კიდევ მაშინ, როდესაც არც ისე მომზადებულნი იყო

სოციალიზმის წინა პირობებში ინდუსტრიაში, ქალაქად, როდესაც მას მხედველობაში არ ჰქონდა მუშებისა და გლეხების დიქტატურა, საჭიროდ სთვლიდა საშუალო გლეხობასთან კავშირს, მის როლს საზოგადოების სოციალისტურად გარდაქმნაში. ის ამბობდა: „ჩვენ ვაპყვევრებით ვეფერებით წყაროში გლეხების მხარეზე და ყველგან ვივლით, რომ მას გაუფრთხილოთ კოლექტიური მეურნეობაზე რაიმეს. რამდენად მეტი იქნებოდა გლეხობის რიცხვი, რომელიც არ დაუშვებთ გავრავლებს არამედ და მივიხმობთ ჩვენ, როგორც გლეხობას, მით უფრო ადვილად და ჩქარა“ მიხვდება საზოგადოების გარდაქმნა“-ო.

დღევანდელი საბჭოთა სოფელი იძლევა თუ არა მიწის სოციალიზაციებზე ადრეულ პერსპექტივის განაჩითვლას იძლევა. პირველი ამოცანა უკვე შესრულებულია. დანაგვილი სასოფლო მეურნეობა აღდგინილია, ინდივიდუალურ მეურნეობაში ძალთა განვითარებას არა თუ არ შეუშალა ხელი მიწის ნაციონალიზაციამ, როგორც ამას წინასწარმეტყველებდა სოც. დემ. არამედ ხელი შეუწყო და სწრაფი ნაბიჯები ასრულემს ამ პროცესს. ქალაქის და სოფლის კავშირი განმტკიცებულია; მათ შორის სრული თანხმობა და რიოვე მეურთიბელი ანხორციელებს ქვეყნის ინდუსტრიალიზაციის გეგმას. სოფელი ქალაქის შიშველობასთან ერთად არის შეყვანილი საბჭოთა სახალხო მეურნეობის განვითარების საერთო სისტემაში.

ხელისუფლება ძალიან დიდ მზრუნველობას აქვას სოფელზე, როგორც ზელმშენებლობის, ისე მატერიალური დანაშაობების, კოლექტიური მეურნეობის განვითარების საქმეში. ამ მიზნისათვის, სოციალისტური სექტორის ვასაფაროვნებად სრულად, ხელმოკლე და დარიბი გლეხობა მიიღწილად შევსდნ ღებნობის სახელმწიფოსაგან დანაშაობებს საშუალო-სამეურნეო კრედიტის სისტემის საშუალებით 704 მლნ. მანეთს.

სახელმწიფო ორგანოების დანაშაობა ამ სფეროში მარტო ამით არ ამოიწურება. ისინი უშუალოდაც უწყვენ დანაშაობებს კრედიტის და მანქანების მიწოდებისა სახით.

კომპარტკაის ამეხად უკვე დაპყრობილი აქვს ბაზარი სოფლად, ეკონო კაბიბალი აპარატიორ როსს აიორ თამაშობს იქ. სასოფლო პროდუქტების და სადამარიკო ნაწარმოების ურთიერი მიწოდება ხდება კომპარტკაის და ამხანაგობების საშუალებით, არა თუ საქმეპორტი საქონელი, რომელიც საესესებო სახელმწიფოს დ. კომპარტკაის ორგანიზაციების ხელშია, არამედ ისეთ წყარო წარმოებაც, როგორც რძის ბაზარი, კომპარტკაის ამხანაგობების ხელშია, კოლექტიურად ზღევა მისი მიწოდება და ვასაფარ. დანაშაობების მისწოდებენდ ნედლი მასალის დამზადების ყველაზე კოლექტიური ხასიათი აქვს მიღებული, ხელმძღვანელობენ სასოფლო-სამეურნეო, სარეწეო და სხვა ამხანაგობები.

საბჭოთა საქართველოში, ამ სფეროში პირობები არც ისე უწყობს ხელს მსხვილი მეურნეობის დაწყებას და განვითარებას, უკვე 120 ტრაქტორი ამაშევებენ

ლი და ამდენივე ახალი სატრაქტორო ამხანაგობებია შემდგარი.

ყველაფერი ეს არ არის უმნიშვნელო მიღწევა კოლექტიური მეურნეობისა და სოციალისტური სექტორის ვასაფაროვნების მხრივ. ამ მიმართულებით ენლა უფრო დაკვირვით უნსით, უფრო მეტი ყურადღებით და გვეგვანაზი ხასიათით არის დაწყებული მუშაობა. თვით გლეხობა, უფრო მეტი ინიციატივის იჩენს, უფრო ვაყვევრული და მომზადებული ხვდება სახალხო მეურნეობის ინდუსტრიალიზაციის საქონს.

მიუაღმორწომის ჩატარება, რაც დღემდე კიდევ დაუსრულებელი იყო, ხოლო ენლა სასწრაფოდ უნდა იქნას შესრულებული, დარიბი გლეხობის ყოველგვარი ხარჯებისაგან განთავისუფლების საფუძველზე, კიდევ უფრო შეუწყობს ხელს ამ პროცესს, კიდევ უფრო დაამტკიცებს მას.

საბჭოთა საგანდასახლო პოლიტიკაც დარიბი გლეხობისა და კოლექტიური მეურნეობის დაცვისაკენ არის მიმართული. დარიბი გლეხობა, გლეხობის 35 პროც. სრულიად განთავისუფლებულია მისგან, კოლექტიური მეურნეობისათვის განსაკუთრებული შეღავათობა დაწესებული და გადისახადის მთელი სიმძიმე შემღებულ გლეხობაზე დაწოლილი.

ცაის საფუძვლიო სესისი დადგენილება სასოფლო-სამეურნეო მუშაკების და ხელმოკლე გლეხების მოხსენებულობისაგან დაზღვევის, სოფლოდ წრშობის სოციალისტური კანონმდებლობის შემოღების შესახებ, დიდი ნაბაჯია წინ, სოციალისტური საზოგადოების, სოციალისტური ურთიერთობის უპირატესობის რეალური ფაქტობით დასამტკიცებლად გლეხობის თვალში.

მიწის ნაციონალიზაციამ, რომელმაც მოახდინა მიწის ფართობის რაციონალური განაწილება, ხელი შეუწყო ინდივიდუალურ მეურნეობათა განვითარებას, განმტკიცდა მეტეხობის და გლეხობის კავშირი და ხელს უწყობს წყარო ინდივიდუალურ მეურნეობათა ვაგროვნებას მსხვილ მეურნეობაში უმაღლესი ტენხების საფუძველზე, საესესებო გაამართლო საბჭოთა ხელისუფლებების პრესპექტივა სოფლის გარდაქმნის საქონსში, პროლეტარული რევოლუციის წინაშე სოფლოდ წამოკრიბილი საქონების ვადაწყვეტაში. უახასანელი ამოცანის — მსხვილი, კოლექტიური მეურნეობაზე ვადასაესისი შესრულება — იქნება სოციალისტური წარმოების განსახიიერება, სოციალიზმის ვამარჯეება სასოფლო მეურნეობაში.

თუ შევადარებთ ჩვენს სოფელს წინდს და ენლა. პოლიტიკურად ვაჯავებრებული ადამიანისთვისაც ძნელი იმაზე უარის თქმა, თუ რამდენად უწეს სდება ენლა საბჭოთა სოფელი, თუ რამდენად შეიძლება გლეხობის მისის ეკონომიური მდგომარეობა, რომელიც ვაბატონებულობა ყველა ეკონომიური-კომპარტკაის ორგანიზაციებში და პოლიტიკურად ხელმძღვანელობს მათ, რომ სოფელი ქალაქთან ერთად მტკიცე ვეგმბენ მისის სოციალისტურ საზოგადოებისაკენ, სოციალისტის ვამარჯეებისაკენ.

ბ. აიშვილი.

საპროგრესო საკითხი

მშრომელთა ვანმართლებობის უზრუნველყოფა არის რევოლუციის ერთი უმნიშვნელოვანესი ამოცანა. მხოლოდ ვანსად მოსახლეობას შეუძლია ვამოსაესისი ქმეყნის ბრუნვადელობა მომავალი, დასალოის ყველა დამრულებანი და დაშაყრობა ამ ქვეყნად ქემშარტი მშობა, ერთი და თანასაქონობა.

სწორედ ამ ვარეობებამ ვამოიწეია ვანმართლებობის საღეე უწყების დაარსება და ის უღლები მუშაობა და ლობისთიბანი, რომლებიც ამ დარეში სწარმოებს.

ამასთან ერთად სოციალური პოეინის საკითხებს მიეცე უღრესად აქტიური მნიშვნელობა. პროფვოლკტი-

ური ზომები იძლევა ყველაზე რადიკალურ შედეგებს და უტყუარ ნაყოფს ამ მხრით მეტად მნიშვნელოვან არის მშრომელთა საბინაო პირობები. ნესტანს სარეადეფებში შეუძლებელია ვანმართლებობის შენარჩუნება სუფთა და მის. ანი ბინა ვანმართლებობის ერთი უშეარესი ვარანტია, და ბინაო კრიზისი მეტად შეევაე ხასიათა ღებულობს. ვანსაკუთრებით ტვილისში, ვინაიდან მასში, როგორც მთელი ამიერ კავკასიის ვეფერაკობის ცენტრში, მოსახლეობა ძლიერ სწრაფად იზრდება. ამ კრიზისს ვადასაფლად არსებობს ორი საშუალება: ერთია არსებულ ბინებში მშრო-

მღელთა შორის სამართლიანი განაწილება ხოლო მეორეა სამართალ ამშფრთხვლობის წარმოება, მისი გაძლიერება.

რეკოლოუციამ დიდი ნაწიერი გადაცმა ბინის საკითხის რადიკალურად გადასაჭრელად მან გამოუცხადა „მისი სასახლეებს“ და „ხევი ზოგბის“; შემდეგ კი ასახლებული გადაცმა შემოიშლელ და ამანაროდ აუცილებელი შემთხვები გადაცემა აღმასკომების ხელში. ბევრი მათგანი გადაცემა მუშათა ორგანიზაციებს კლებებითა და სხვა კულტურა-კულტურულად მუშაობრთათვის. საბინო კანონ-მრეტელობაც ერთბაშად ჩამოეკლებიდა და ამანაროდ შეიქმნა რეგულაციები სტალინიზაციის მდგომარეობა. დღეს კანონით ნება დართულია მუნიციპალიზაცია მხოლოდ იმ მუშათა, რომლებმაც პარტიზები არ უღლიან. (იხ. სამოქალაქო კოდექსი, სტ. 69) ამ სტატიის დამატების პირველი მუხლი ამბობს: „საკუთრებელი ბინები, თუ მათი პარტიზები არ აწარმოებენ შეკეთებას, რომელიც აუცილებელია განადგურებისაგან მათ გადასარჩენად, ჩამოერთმევა პარტიზების მუნიციპალიზაციის წესითი („სამოქალაქო კოდექსი“ გვ. 88).

თუ პარტიზი შეკეთებას არ აწარმოებს და სახლი ინგრევა ადგილობრივ აღმასკომების ხელშეწყობით საეკიპარო კომისია ტექნიკური ნდამხედველობით მოაწყოლებით სახლის დასათვლიერებლად (დამატების მუხლი მეორე).

თუ კომისიამ დაადსტურა, რომ სახლი ინგრევა მოუკლველობის გამო, იცა ადგენა შესაფერის აქტს.

იგივე კომისია არკვეთ შენობის მითვის შენოსავალს და აგეოჯაკ საკისს ჰკონდა თუ არა პარტიზის ნიეთიერი სამუშაოდ რეპირტ-გაქეთებია (მუხ. 4).

თუ ადგილობრივმა აღმასკომმა დადასტურა, რომ პარტიზის ჰკონდა ნიეთიერი სამუშალება რეპირტო გაეკეთებინა, ის აძლევს პარტიზის წერილობით წინადადებას განსახლებურად გადასა მოხადინოს შეკეთება (მ. 5) თუ ამ ვადის განმავლობაში პარტიზმა შეკეთება არ მოხადინა, მაშინ კომისია კვლავ შეუდგება შენობის გამოკლევას, რის შედეგზე დგება აქტი.

თუ გამოკლევამ დაამტკიცა, რომ პარტიზმა არ შეასრულა მასზე დაკისრებული შეკეთება, ადგილობრივი აღმასკომი ალბათ სახალის სასამართლოში შემადგომლობას, როცა უკანასკნელმა დადასტუროს მოუკლველობის ფაქტი (7—83 მ.)

როცა სახალხო სასამართლის დადგენილება მოუკლველობის შესახებ ძალაში შევა, აღმასკომი შემადგომლობა აღმასკოს (კაცის პრეზიდიუმის წინაშე. შენობის მუნიციპალიზაციის შესახებ) (9) ასეთა შენობის მუნიციპალიზაციის გეიძელი პროცესი.

კანონის ძალით სახლის პარტიზის ვადლებული სახლის უპარტიზოსი მოუაროს, წინააღმდეგ შემთხვევაში მას სახლი ჩამოერთმევა და რომ ამ ჩამოერთმევის დროს თითქმის ბის არ ექნება ადგილი კანონით ვითვლისწინებულია განსახლებული წესი.

სახლის პარტიზები კანონს მეტ ყოველად არ ასრულებენ და ამგარად სარგებლობენ ჩამოერთმევის არსებულ რთული წესით.

ამის წინააღმდეგ მხოლოდ შეიძლება ორი გზით: ან მუნიციპალიზაციის ვაფართოვებით, ან ჩამოერთმევის პროცესის ვამარტეფებით და სხვა კორექტივების შტრანით, მაგ. შეიძლება კანონმა სახლის პარტიზს პირდაპირ დაეკავოს შენოსავალის განსახლებული პროცენტო როგორც მინიმუმის სახლის შეკეთება მოახმაროს.

მუნიციპალიზაციის ვაფართოვება ლოლიკურად გამომდინარეობს სამჭოთა ხელისუფლების მთელი სამყურენო პოლიტიკიდან და ადგილობრივი პარტიების სათანადო ვა თვალისწინებით უექველად მორგე საკითხს შეადგენს.

თუ ჩამდინად სარგებლობენ სახლის პარტიზები თა-

ვის უფლებებით უნაშ შემდეგიდან. ხშირია ვავალითი, როცა ბინა არის, ოთახები იშვებოდა, მაგრამ პარტიზი მათში დიდ ძალ ფულს მოითხოვს; ხშირად არა პარტიზი კეთობ პირებს, არამედ სახლებშიყოფი დაწესებულებებსაც უშვებოთ დიდადდი ფულის ვაღებია, რომ ბინა იშვოვონ. ბინა პირდაპირ უნდა იყოს. ფული უნდა იყოს პატივად, რომ სახლში შევქვამას, მდგმურის რომ ბინა დაიგინოს.

ვის შეუძლია ეს ორივე ტეროზი ზოლის—პარტიზი—ცა და მდგმურის დაამყაულოვოს? რა თქმა უნდა იმას ვიკავ ფული აქვს. ღარიბი — ღარიბი აქ ვერაფერს ვაღებო. რა ქნას ამ შემთხვევაში მუშა მოსამსახურენ, რომელსაც მცირე ხელფასი აქვს, რაქნას სტუდენ, რომელსაც თითქმის არაფერი ვაღწნია და მწიერ — მწუერული ვიი ველახით აქვალვობს? მათი მდგომარეობა პირდაპირ გამოვლენი.

საქმეს ათვლებით კიდევ ერთი ვარყოფენ. მდგმურის არა აქვს უფლება ბინა სხვას გადასცე, თუ ამის თანხმად არ არის სახლის პარტიზი: თუ მოკლავქმ ბინა თავის ნებნად ამ მდგმურის თანხმობით დაიკავა, პარტიზს შეეძლება ის დაუყოვნებლივ გააძეოს ბინიდან მილიცის სამუშაოდ.

ბინი, თუ ჩანს მდგმურის შესახებ უკანასკნელს ეცნობა ორი ცვირის განსახლებობაში (172 სტატია) დამატება, მუხლი (დ) აქ საუბრით დატულია პარტიზის უფლება. შარბოლას პარტიზი რაღა ვაპარბნია, თუ მას არ შეუძლია თავისი საკუთარიება სხვის გადასცეს თუ ვიკავ შესაქმე პირმა მისი სახლი როგორც უნდა ისე ვაგარკავა, ამ ფორმალური უფლების მოხინი არის უზრუნველყოყს პარტიზის ნიეთიერი ინტერესი რა კი თუ ასეა, აქ შეიძლება შტრანლო იქნას ისეთი კორექტივა რომ პარტიზის ნიეთიერი ინტერესი მოხინა არა ვაგარკავსდეს და თანაც მოსახლეობის უფრო ობიონ ნაწილს ჰკონდას მეტი შანსები ბინა იშვოვონ. მაგ. შეიძლება კანონში ასეთი მუხლის ბრძანა: მდგმურს შეუძლია ბინა სხვას გადასცეს პარტიზის ნებადაუყოვნებლად იმ შემთხვევაში, თუ ასალი მდგმური პარტიზის ვადლებული არა ნაკლებ იმ ქრისა, რომელსაც ძველი მდგმური იხილდა.

მაგ. თუ მე ბინის ვიხილ 5 მანეთს და იპირე ხუთ მანეთად სხვას ვადებეცი, აქ რას ავებს სახლის პარტიზი წინანდელ მდგომარეობასთან შედარებით? რა თქმა უნდა არაფერს. შეიძლება ასეთი მდგომარეობა მეტურ, ბოროტად გამოინოს. მაგრამ ჯერ ერთი მდგმური ახლაც იყენება თავის მდგომარეობას იმით, რომ ბინის დაბრუნებისათვის სწორედ ის უღებულობს ფულს და ხშირად პარტიზონზე ვაკლებით მეტს. ანა ვარდა შეიძლება მდგმურის სამეკულიტურ „განჩრას“ საზღვარი დადგას და შემოიღებულ იქნას ასეთი წესი: მდგმურს შეუძლია თავის ბინა დაუთმოს მუშა მოსამსახურეს პარტიზის დაუთიხიხად. თუ ასალი დამჭირაეული პარტიზის არ ვადლებოთ იმასვე ნაკლებს, რასაც წინანდელი მდგმური იხილდა. ხოლო თუ მდგმურს სურს თავისი ბინა არა მუშა მოსამსახურეს ვადასცეს იმ შემთხვევაში თუკლებულია სახლის პარტიზის თანხმობა და ნება-რითვა, უღდავია ამ გზით ვაკლებითი უფრო მოუწყოვდება საბინო ურთიერთობანი.

საბინო კრიზისთან საბრძოლველად არსებობს ამგორე ფრიად რადიკალური ზომა — თუ არის საბინო ვადმუნებლობის ვაძლიერება, მისი უფრო ფართო მასშტაბით წარმოება. იმ მხრივ ვადლებულია სათანადო ნაბიჯები. საეკონომო მთავრობამ უკვე ვადაცეა განსახლებული თანხა საბინო აღმშენებლობის ვასაფართოვებლად, საბინო ამხანაგობისათვის იქებნება უფრო და უფრო ხელსაყური პირობები (გრძელ ვაღინა, სესხი, მცირე პროცენტი და სხვა) საჭიროა ამ აზნაგაგობებში მუშაობის ვაძლიერება და მისი ზოგიერთი მხარეების ვამოკრეობა.

კარგი ბინა კარგ სახლად - საქმეს უღლის — ეს უნდა შეიქნოს და აქტუალურად დახვას უკლებამ შრომელმა.

ლეო შენგვლია.

ე.ო.გ. ახალა. მარქსისტთა განყოფილება

რძობიანების ჩვეულებითა და საპარტიო მუშაობის მიხედვით

„ახალი საუკუნე ისეთი ამბები იწყება, რომ რევოლუციონერი ცენტრი კიდევ ცვლის ადგილს და გადასვლის... ისინი გააძლიერებენ სოციალურ გადატრიალების თესლს, მიიღონ განაღებულ მსოფლიო-ნი აღმართებზე მას უჭეად და ჩქარა... ასე შევლოდა კულტა რუსეთში, როგორც პროლეტარულ რევოლუციის ცენტრზე.“

არც მოსტყუდა, რუსეთის პროლეტარიატმა მართლაც აიღო სოციალური გადატრიალების ინიციატივა და გამარჯვება კიდევ ათი წლის თავი ოქტომბრის დიდი რევოლუციისა, ყველაზე დიდი საბუთია ამის დასადასტურებლად. ოქტომბრის პროლეტარული რევოლუციის გამარჯვება ისტორიული აქტიულობა იყო. ჯერ კიდევ პლენარზე ამბობდა: „რუსეთში რევოლუცია გაიმარჯვებს ის როგორც მუშათა რევოლუცია, ის სულ არა“.

ოქტომბრის რევოლუცია ეს მსოფლიო სოციალურ გადატრიალების დაწყება. პირველად ოქტომბერმა დაამსხვრია კაპიტალიზმის ზუნდები. ოქტომბრის რევოლუცია არ ისაზღვრება რუსეთით, ეს საერთაშორისო მნიშვნელობის რევოლუციაა, რადან როგორც ამხ. ლენინი ამბობდა, „ის მთელ მსოფლიოში განმეორდება“.

ასეთი ხასიათით მოგვეცვლინა ოქტომბრის რევოლუცია, რომელმაც პროლეტარიატს გადასცა სახელმწიფოებრივი მექანიზმი. და გახსნა მას გზა სოციალიზმისაკენ.

აი ამ მსოფლიო სოციალისტურ რევოლუციის დასაწყისში 1917 წელს ნ. ჟორდანიას გაიმხილა: „სრული თანხმობა პროლეტარიატისა წერილობრუპიანობისათვის“. წერილობრუპიანობისათვის ერთად-აი საწინდარი გამარჯვებისა“.

ცხადია ვინც იმ დროს, როცა რუსეთის პროლეტარიატი ბურჟუაზიას ამხედრებდა ასე გაიმხილა, იმისაკენ მიულოდნელი არ არის, რომ ეხლა ამტკიცებს: „სამუშაოთა სისტემა ხალხის უსამართლო ექსპლუატაცია“, „სამუშაოთა ბატონობის მოსაზება უდიდესი რევოლუციაა“-ო.

აი როგორ მსჯელობენ წერილობრუპიანობის ბელადები, ასე მსჯელობს ნ. ჟორდანიაც.

არ იქნება ინტერესს მოკლებული, გვაეკეთო მოკლე ისტორიული ექსკურსია იმ ვეზების, საითკენაც წავიდა მენშევიკური პარტია პროლეტარულ რევოლუციის შედეგად. ამ პარტიის „მოღვაწეობის“ ყოველი ნაბიჯი ნათლად ამტკიცებს, ეს პარტია სრულიად ჩვეული წერილობრუპიანობის იდეოლოგიაში, ეს ნათლად გამოაქარაღდა ამ პარტიის ოქტომბრის რევოლუციისათვის დამოკიდებულებაში.

ოქტომბრის რევოლუციისათვის დამოკიდებულებაში მენშევიკური პარტია მუშათა კლასის ინტერესებისაგან გამოდიოდა თუ წერილობრუპიანობის ინტერესებიდან?

ვალაპარაკით თითონ ნ. ჟორდანიას. ის ამბობდა: „უნდა გვახსოვდეს, რომ რუსეთის რევოლუციაში ყოველი ხელისუფლება შექმნილი პროლეტარიატის ნების წინააღმდეგ იქნება კონტრ-რევოლუციონერი“- (იხ. ნ. ჟორდანიას За нас и за нами).

მამასადამე, თუ თითონ პროლეტარიატი მიისურვებდა „სახელმწიფოებრივი მექანიზმის“ ხელში აღებას, ნ. ჟორდანიას აზრით ეს უნდად რევოლუციონერი აქტიულობდა.

თუ კი ეს ასეა, ოქტომბრის რევოლუცია ხომ პროლეტარიატის მოახდინა, ეს იცნო თავის დროზე თვით ნ.

ჟორდანიამაც, რომელმაც თავის ერთ სიტყვას შემდეგი განაცხადა, „გამოსვლის პეტროგრადში ხელმძღვანელობს მუშათა და ჯარისკაცთა საბჭო“- (იხ. მისი სიტყვების კრებული 1918-1919 წ. წ.). მამასადამე ოქტომბრის რევოლუცია, თვით ნ. ჟორდანიას სიტყვით, იყო მუშათა რევოლუცია. ჟორდანიას ასე მსჯელობდა მანამდე, სანამ ოქტომბრის პროლეტარული რევოლუციის ტალღა საქართველოს მოხვედრამდე. აი მანამ იცვალა აზრი ნოვ ფორდანიამ და მისმა დემოკრატიულმა მთავრობამ. მას შემდეგ, რაც ეს მთავრობა იძულებულად შეიქნა პარიზში ბურჟ. ფრთათა ქვეშ მოენახა თავმსახურად, ჟორდანიამ იცვალა აზრი ოქტომბრის რევოლუციისაზე. დღეს იგი ამ რევოლ. „შეთქმულებით“ აცხადებს დღეს ის კრიისერ, „ფორდანიას“. აწერს ოქტ. გამარჯვებას. მაგრამ ერთი ვიკითხოთ: რადენი ასეთი კრიისერი იყო დროებითი მთავრობის განკარგულებაში? რატომ მანვერ გაიმარჯვებ? რატომ კომუნისტების ხელში ერთმა კრიისერმა მოახდინა ასეთი სასწაული?..

სადაღერი მარქსიზმია კრიისერის მიერ რევოლუციის მოხდენა?

თუ საქ. სოც.-დემოკრატიული პარტია მუშათა კლასის პარტია იყო, რისთვის არ მიიღო ოქტომბრის რევოლუცია? ეს იმითომ, რომ წერილობა ბურჟუაზიამ დაიპყრობა საქართველოს პროლეტარიატი. წერილობრუპიანობა მენშევიკური პარტიის მეთაურობით დაარსა ჩვენში დემოკრატიული რესპუბლიკა და ეს წერილობრუპიანობა, როგორც კლასობრივი მტერი დამოკიდებულება ოქტომბრის რევოლუციას. ყოველი ნაბიჯი საქ. დემოკრატიული მთავრობის ამ კლასის მიერ იყო ნაკარნახევი, ეხლაც ამ წერილობრუპიანობის ინტერესებიდან გამოდის პარიზის ენოგრაფიის ტაქტიკა, რასაც თვით ნ. ჟორდანიას სიტყვები ადასტურებენ.

1918 წელს ის ამბობდა: „ბოლშევიკებთან ბრძოლა შეიძლება ამ სწორი ტაქტიკით, და და იარაღით ხელში. ბურჟუაზია უქანასკნელ ზახუნ ვეითობს“- (იხ. იქვე).

მამასადამე ჟორდანიას სიტყვებიდან გამოიღინარეობს, რომ იარაღით ბრძოლა ბოლშევიკების წინააღმდეგ, ბურჟუაზიის ტაქტიკა ყოფილა. მამასადამე ლოღია ასეთია: ოქტომბრის ავანტურა ბურჟუაზიის საქმე ყოფილა. ამრიგთ ნ. ჟორდანიას თვითონ გვეუბნება, რომ მისი ტაქტიკა ბურჟუაზიის მიერ, ნაკარნახევი ყოფილა. ჩვენში ბატონობდა წერილობრუპიანობა. რას მოითხოვდა ეს კლასი ოქტომბრის რევოლუციის შემდეგ? ცხადია, რათაც არ უნდა დაჯდომოდა ის პროლეტარულ რუსეთს უნდა ჩამოსცილებოდა. და თუ ნ. ჟორდანიას 20 ნოემბერს ამტკიცებდა: „ჩვენს ორიენტაცია ძველდარსებულ ჩვენ ვანეკობობთ დღემას „На почве единения с Россией“-ო, როდესაც ოქტომბრის რევოლუცია მანამდე ნათლად გამოაქარაგა თავისი პროლეტარული სახე, მაშინ უკვე სოც.-დემოკრატიული პარტია იღებს ინიციატივას საქართველოს დამოუკიდებლობისას. მას რუსეთთან საერთო არაფერი აქვს; და ის გამოეყო პროლეტარულ რუსეთს. აქ საქართველოს „ერთნაირი თვითგამორკვევა“- ეს მხოლოდ ნიღბი იყო. ოქტომბრის პროლეტარულმა რევოლუციამ კარდნალურად დასვა საკითხი: ვინც პროლეტარიატის მოხმებისათვის იბრძვის, ის ოქტომბერთან უნდა იყოს. მენშევიკურმა პარტიამ ეს არ მოისურვა, მან საქართველოში ომიდან გაქცევა აპეზობინა.

მანილ ფანდოვილი.

ს ფ ე თ ქ ე ზ ა

სახალხო ხარჭად რევოლუციის ბავშვებს.

I.

მიყვარს ბავშვები და ყვაილები. ყვაილები იმ-ტომ მიყვარს, რომ ისინი მთელ სიკაცსებში ერთხელ ყვაილებიან; ბავშვები იმითომ მიყვარს, რომ ისინიც ერთხელ არიან ბავშვები. ის, რაც არ მეორადღებ, ლამაზია; ის რაც მეორადღება მომბაზრებელი.

მიყვარს ბავშვები და ამიტომ ისინი ხშირად მოვიან ჩემთან. ჩემი ოთახი მუდამ სასეთ ყვაილებითა და ბავშვებითა. მე ხშირად დამყავს ისინი ვარაზის ხეებში, თბილისის უნივერსიტეტისაკენ, ფიჭის გორის პატარა მიწაზე და გვიან ადგილია, საიდანაც შეიძლება მზის ჩასვლა. აუყურებს კაცმა თბილისში.

აი, ახლაც, ამ საღამოს, ჩვენ, ე. ი. მე, გიგლა, ბიჭკო და გიგოს ყდავართ ფიჭის გორის პატარა მიწაზე და დავყურებთ მტკერის ნაპირებს. მტკერის მარჯვნივ ნაპირზე ვიწრო ვარაზის ხეები და კლდოვანი ადგილები, თითქმის გოლიანს ლოდები დაუფარებია. ვიკის მდინარის იქით მტკერის ნაპირზე მშენებელი ბაღია: მოსასწავლი წიგნოვანი ხეები, თეთრიბუნ არყის ხეები, მწვანე კაბა ჩაქვცვითი როდონებს და ქანაობა საღამოს სიბნელე, თითქმის თავს გვიკარგვენ. გვემატავენ ბიან. ტყიდავთ ერთი ქედი თითქმის დადლია ზეზე ღამით და, თითქმის დაწალა სურდას ისე დაქანებული მდინარე ვიკისაკენ. თითქმის მას უფროსი ტემის ხანს პატარა ჩანჩქერიც. მტკერის მარცხენა ნაპირი ტყიანით აღის ზევით. ამ ტყიანებზე გაფანტულია ბაღები. ფიჭვი და ტყია, არყი და ნაძვი, კაკალი და ადვის ხე, ერთად არეულან, ერთი ოჯახი მუჭუნებითა, ერთის სიხარულით სუნთქავენ, თითქმის ეუბნებიან თბილისს:

— გვიყურებ, ჩვენ გვიყურებ, რა ლამაზია სიხარულით ცხოვრება.
მე გავჩივებ მაღალა და მზის ჩასვლამდე შორსაა. ბავშვები კი დაიპლუნე ამისგელი. დავსხედო.
— ძია, გვიამბე აზბავი.
ამას ბიჭკო მოხივს. ყოველთვის, როდესაც ჩვენ ერთად ვართ ბიჭკო მხეხუწება:
— მრამბე აზბავი.
და მე უნდა ვუამბო. მას, ვინც ბავშვის თხოვნას არ ასრულებს, მავი გული უნდა ქონდეს.
— მაშ, დასხედით ჩემ პატარებო! ვიამბობთ.
და მე ვუამბობ:

II.

— ბავშვებო, ხედავთ, აი, იმ მაღალ მთებს იმის იქით ვიკის მთებია, დიდი, ვიგებრთული მთები. იმათ ეწოდება კავკასიონის მთები. იმ მთების იქით, შორს, არის სივლი ქვეყანა, სადაც სულ არ არის მთები, არამედ თითოეული მინდვრებია. იმ ქვეყანას ჰქვიათ უკრაინა. უკრაინაში ძალიან მზიარული ხალხია. იმ ხალხს უყვარს სიმღერა, სიცილი, ცეკვა. ის ლამაზი ქვეყანაა და იმ ქვეყანაში აუარებელი ყვაილია. ერთხელ, ბავშვებო, იმ ქვეყანაში სიცილი დაიკარგა.
— როგორ?—და ექვსმა თვალმა მომანათა ექვსი მზესავით.

— აი როგორ, ბავშვებო! უწინ, სულ უწინ, იქ და ჩვენშიც იყო მეფე; ის ისეთი კაცი იყო, რომელიც არ მშობობდა. სულ ქეიფობდა, ლამაზ ლამაზ ტრანსპორტს იკვამდა, ვინც მუშაობდა იმას წაართმევდა და თვითონ მიჰქონდა. იმას უნებარებოდნენ თავილები, აფიცრულნივრები და მღვდლები.

— მე ვიცი მოედელი რა არის.—წამოიძახა ყველაზე პატარა ბავშვებმა.—ბედის არემ გრძელი კაბა აქვს ისეთი აკვია, თმებიც გრძელი აქვს. ჯობის დაღის. მე იმისი მუშინია, ფრთი უნდა იყოს.

— თავიდი და ლენერალი რა არის?—შეკითხებიან ბიჭკო და გიგლა.

— თავიდი, ბავშვებო, ლენონს სებადი და სულ ქე-ფობდა, ლენერალს კი ხმალი ჰქონდა და ყველა ჩინებადი, ვინც რაღეს ვაუბრებდადი მეფეს. მე რომ ოთახში სურათი მაქვს ხომ იცი?—

— როგორ არა, კლავა ლომობითიყ; ისეთი ხეჭუქა ამები აქვს.

— აი, ის იმათ მოჰკვლეს.

— საზიზორები.—წამოიძახეს ბავშვებმა.

— იცი, ძია, მე რომ გავიზრდები იმათ მოვალეყ.—

— ემეფე, თავილები და ლენერლები უკვე აღარ არიან, ბავშვებო. ისინი გარევეს მუშებმა და გლხებმა:

და დაიწყეს სიმღერა და სიცილი.

— ყურანდი—შეგორეს ტაშე ბავშვებმა.

— ჰო, გარევეს, მეფე ერთი იყო და მოკვლეს. თავილები და ლენერლები კი ბიჭი იყო და დააპირებეს მუშები ჩა. იმათ შეყარეს დიდი ჯარი და დააპირებეს მუშები და გლხებიც. ეს მოხდა უკრაინაში. ბავშვებო, აი, მაშინ დაიკარგა უკრაინაში სიცილი, რადგან არავინ არ იცი-ნოდა. ახლა ხომ გესმით როგორ დაიკარგა სიცილი?

ბავშვებმა პატარა გარმონი, უკრაინა და მღეროდა. შემდეგ თითოეულმა ალაპარაკებადი და ამისთვის მას ფულებს აძლევდნენ.

— აი, ბავშვებო, დაიკარგა უკრაინაში სიცილი, ხალხი არ იცინოდა, იცინოდა მხოლოდ ერთი პატარა კოლა. მას არაფერი გავებობდა და ამიტომ იცინოდა. ის იმი-ტომ იცინოდა, რომ მას ყავდა ერთი თითოეული გა-ლიაში. ზურგით დათარეფდა გლიანს სოფელ-სოფელ, დაჰქონდა პატარა გარმონი, უკრაინა და მღეროდა. შემდეგ თითოეულმა ალაპარაკებადი და ამისთვის მას ფულებს აძლევდნენ.

— მე ვიცი თითოეულმა—არ ისვენებს გაითიზი.— ჩვენს ბიჭს მოვაკეთ და მღეროან. მე გუნში ვუთხარაი:

— ჰოპაკი ღურაქ!

იმანაც ითავი დააქანია და მითხრა:

— ჰოპაკი ღურაქ.

ბავშვებმა გაიცივნეს.

III.

— თქვენ დიდა გყავთ, მამა გყავთ, ბავშვებო; დიდ-მამა თქვენ ვასწავლით ვაცქვეთ. ვაქვეთ. თქვენ სკო-ლაში დადიხართ, საწყალ კოლას კი არც დედა ყავდა, არც მამა. დიდ-მამა ანთე მოუკვდა, რაც დიდ-მამას დარ-ჩათ ის, მეხობლანდე ვაყიდეს და იმ დღესთან პატარა გარმონი უყიდეს კოლას და უთხრა:

— წადი, დაუკარა, და იცხოვრე.

და წავიდა საწყალი კოლა სოფელ-სოფელ.

პირველად, როდესაც შარა - ვახზე გამოვიდა, შე-ვიწინდა და დააბრუნა. სოფელში შესვლისას მოეროდა და სასაფლაოსკენ წავიდა. მოვიდა თავის დედის საფლავზე და ტირილი დაიწყო. ბევრი ობრა კოლაში შემდეგ, როდესაც (კრებულისგან თავილები გაუსვდა, მოაგრა, რად და დედა წაყვანდა კოლას მეზობლისას. იქ გარ-მონი ჰქონდათ აიღებდა იმ გარმონს კოლას დედა და დაუკარგა. გაახსენდა ეს ახლა კოლას, აიღო გარმონი, მივიწინა დედის საფლავზე ავირებულ მიწას და დაუკ-რა. უკრაინა კოლა და უყვარდა სამარეს, თითქმის უნ-დოდა დედა მისს მისი დაკარვა გავიგან.

ბიჭკომ ამოიოხრა, გაითიზა თავი დახარა, გიგლამ კი თავილები ამოიწინდა.

— ჰო, ბავშვებო, შემდეგ კოლა მოშორდა სოფელს და წავიდა. დიდიყო ხიტალია კარდაკარ. ზოგი ფულა

აქუქებდა, ზოგი პურსა. ზოგიც კი დააკრვენებდა და არაფერს არ მისცემდა. შვერვოლი ფულბინი კოლაი თუთიყუმი იყიდა და ახლა თუთიყუმს და გარმონი დადიოდა.

და, აი, მაშინ, როცა უტყარანაში სიცილი დაიკარგა. ერთადერთი არსება იყო. რომელიც უტარავდა და იცინოდა. ხალხი კი არ იცინოდა. სიცილისათვის არავის იცოდა, რადგან ქვეყანას აფიცრები და თავადები დაუბატონებენ. და ეს უტყარა კოლას.

ერთხელ კოლა ერთ დიდ სადგურთან მივიდა. საი-გურთან პატარა ბაღი იყო. იმ ბაღში ბევრი მოსიყრბე იყო: ქალები, ჯგერისაკლები, თავცრები. კოლა გაჩერდა. შუა ადგილს და დაიწყო ვაჭრობა. შეგვლუფდნენ მის გარშემო. როცა კოლამ დაქერა გათავა, თუთიყუმს კითხვა:

— ფული გინდა?
— ფული გინდა—გაიმეტრა თუთიყუმში.
ყველას გაცემა მაშინ.

კოლამ აიღო ქული და ჩამოუტარა წრეს. უტყარა წრე გაიოღა და შემოიჭრა მთვრალი ოფიცერთა ჯგუფი.

— დაიშალენით!—დაიყვირა ერთმა მათგანმა და იძირა რევოლვერი.

ხალხი მიაწყდა ბაღის მოაჯირს. აფიცრება რევოლვერი დაუმოხანა თუთიყუმს.
— არ მოჰკლათ!—შეჰყვირა კოლამ.
მაგრამ იგრილა რევოლვერმა და გალია შეღებდა სისხლმა.

— სადაგელო!—იყვილა კოლამ და მივიდა აფიცრის.

კოლას ჰქრეს დევი და შორს გადაისროლეს. არავინ არ გამოქომაგა მას.

როდესაც ვინს მოვიდა, კოლა ადგა, თავისი გარმონი ზურგზე მოიკიდა და გასასილიანებული გალიით, ახლბრუნ სოფლისაკენ გახსნა გაულდა.

მიდის კოლა და ფიქრობს:
— ეს რა დაღუპევი? რა უნდაღათ ჩემი თუთიყუ-შნა? რატომ არ შემებრაოლის ობოლი ბავში? ვისაც დიდ-მამა არა აყვს ყველას უნდა ებრალებოდეს, მე კი არავის არ ებრალები. რა გენა?
ასე ფიქრობდა პატარა კოლა და ცხარე ცრემლებით ტირიდა.

IV.

მიდის კოლა და ტირის. გზაზე მას გლეხი შემოეყარა. გლეხმა გამოკითხა ყველაფერი. კოლამაც უამბო შეეცოდა გლეხსა და უთხრა:

- წამო ჩემსა, დამე გაათიე.
- და მერე დაუმატა:
- ელა შეილო! შენ თუთიყუმში მოგაკლეს, ჩვენ კი ბატონებმა შეიღობი დაგვიბოყეს, მიწები წაგვართვეს. გვცემენ, გვაწამებენ. რაოა ჩვენი ცხოვრება. იქ!
- გლეხმა ისე ამოიხარა, რომ კოლას შეეშინდა: გულ-ღვიძლი არ ამოაბანას ამ ამოხიხასა.
- ოატომ ძია, რა დანაშაული ისეთი?—შეეკითხა კოლა.

— არავერი, შეიღობი! ჩვენ რა დანაშაული, ჩვენ გლეხები ვართ, მიწა გინდა. ჩვენი შრომით გვინდა ვცხოვრობთ. იმით კი უნდათ ჩვენი შრომით იცხოვროვო და მიწები წაგვართვენ. თითონ კი ისიცინონ, იქიფდნენ. ამიტომ ეცხოვრეთ ერთმანეთს. ახლა იმით გვაჯობებს და გვაშოკებენ. აი, ნახავ ზეალ სოფელში რა ამბავი იქნება. მართლაც, მთავრე დიღეს კოლამ საოცარი რამ ნახა. მთავრე დიღეს მთელი სოფლის გლეხებმა შეიკრიბნენ ეკლესიის გალავანში. იქ მივიდნენ აფიცრები და უთხრა:

- სოციალისტები და ზოფები მოგვეცი.
- სოციალისტები რა არის? — შეეკითხებინა ბავშვი.

— სოციალისტები ისინია, ბავშვებო, ვინც ხალხს ასწავლის კარად იცხოვრეთ, იზრახეთ, თქვენნი ნაწ-

რომს სხვას ნუ მისცემთო. უსამართლობა არ ჩაიდინო-თო. ის სოციალისტები ხალხს ეუბნებოდნენ აფიცრებმა და თიჯუნა ქალაქ მტრებმა, ხალხმა ისინი უნდა გარე-კოს და არ დანებოს მათ თავისი ნაშრომი. ხომ კარგე ყოფილან ეს სოციალისტები?—ეკითხებოდა მთ ბავშვებს.

— კარგი კოფილან. მერე? მერე? — შეუბნებიათ ისინი.

— მერე, ბავშვებო, როცა ხალხმა არ მისცა სოცია-ლისტები, ხალხს მარბობხმა სცემეს. რამოდენიმე სე-ტანთ ვახალხს, თიჯუნე ვაწმენეს, და სცემეს. ტინი და-კდათ სულ და სისილი წამოვიდა. ქალები ტირილდნენ, ისინი კი იცინოდნენ, აფიცრებო.

— მე რომ გავიზრდები ვცემ იმით.—ამბობს ბიჭი-კო.

— მეც: — იმეორებს გაააზხა გივლამ დადახედა ორივეს, შემდეგ მე შემხედა და სთქვა:

— მე უარესს ეუხახ.
— ჰო, ბავშვებო, აი, ეს ნახა კოლამ. ნახა და ისე შე-ტულდა ისინი, ვინც ხალხს სცემდა მათობებით, რომ სინბრზისავდა ცრემლები წამოუღოს.

იმ დღით კოლამ მასსინძნისის რაღაც ფაქი ფუქი იყო. კოლამ თავი მოიძინაზრა, ხვინევა ამოუშვა და ყუ-რი დაუღრა.

— ამხანაგებო! — ამბობდა კოლას მასსინძელი,— ჩვენები ხელ დაეცემიან საღაფრს. საჭიროა ხილს აფეთქება, რომ მტერმა ვერ შესძლოს უქან დახვეა. მტერს უნდა წავართვათ საწყობები, თოფები და მატა-რებლები. ესენი აუაზრებელი საღაფრზე; თუ ხილი აუ-ფეთქეთ, მთელი ეს ქონება ხელი ჩაგვიყარდება და სოფელსაც შევკარებოდები. როგორ მოვიქციე? ისინი ხილს სასტიკად იცავენ. არავის არ უშეუბნებ ახლოს. რა ექნათ?

ჩამოვირდა სიჩუმე. კოლას ესმოდა, როგორ სუნთ-ქდნენ ისინი. ვინც მოვიდა მის მასსინძელთან. მოიჩ-ქდა კოლას, თითქოს კედლებზეც კი დაიწყეს სუნთქვა, თითქოს კედლებზეც კი გაიმეორეს:

— რა ექნათ?

და გაახსენდა კოლას, რომ დედა ხშირად იტყოდა ხოლმე:

— სანამ ბატონები არიან, ჩვენი საშველი არ არის. გაახსენდა კოლას ისიც, თუ როგორ მოუკლეს მან მისი საყვარელი თუთიყუმი, როგორ ჰქრეს მას წინადა-ბულოთივთი გახსროლეს შორს, როგორ სცემეს ბატონებმა იმ დღეს გლეხებს, როგორ ტროოდნენ ქალები და ბავ-შები და იცინოდნენ ისინი, ბატონები.

კოლამ დაახედა და წამოღობა.
— შენ არ გეძინას?—შეეკითხა მასსინძელი.
— ძია,—მე წავალ და ავაფეთქებ ხილს.
— შენ?
— ჰო, მე. ოლოდ მასწავლეთ, როგორ ექნას.

ბავშვებმა ერთმანეთს გაახეღეს. მთ შეეჩინდა. ტე-ღაც მესი თვალს ისე მიეყურებ, თითქმის სურთ უღნა-ური და საშინაო გაიგონონ.

— ბავშო, ვინ ხარ შენ? — შეეკითხა ერთი სტე-მარი კოლას.

— მე არაყვის არც დედა, არც მამა. მე მყავდა მხოლოდ ჩემი კარგი თუთიყუმი. იმით კი, ოფიცრებმა. ის მომიკლეს. მე ავაფეთქებ ხილს, ოლოდ მასწავლეთ როგორ ექნა?

ასწავლეს და სისხმა დიღას კოლა გაულდა გახსა

V.

— ბევრებო, არის ერთნარი ფხენილი, შავი ფერი-სა, დინამიტო ჰქვინა. იმას რომ ცეცხლი წაუკილი ყველა-ფერს დანაგრავს. დინამიტს ასე აფეთქებენ: ჩაყრიან კოლოფში და მიხედნენ იქ, სადაც აფეთქება უნდა მოხ-დეს. კოლოფს დამბული აქვს გრძელი ზონარი, იმ ზონ-არს მოუკიდებენ ამანთს და მოშორდება ამანთს აფეთქე-ბელ ადგილს. როცა ზონარი ბოლომდე დაიწვის, კოლო-ფი აფეთქდება. აი, მაგალითად, ჩვენ რომ ვარაზე ვსხე-

დართ, ამ გორას ერთი პატარა კოლოფი ისე ააფეთქებს, რომ ქვა ქვანზე არ დარჩება. სამხრული მხაურობა იქნება პო, ასეთი დინამიტური კოლოფი ჩასტეხს კოლას გალიანი და გაისტეგრებს. კოლა გავიღოდა სადღურზე: რომ არავის ეგვი არ მიტანდა, ცუტას დაუტყავდა გარმონზე და შემდეგ ჩაყვებდა რკინის გზას. ხილთან რომ მივიდოდა, თითქოს ბანაბა უნდოდა და მდინარეში ჩაივლიდა. ზაფხული იყო. ბავშვები, კოლას უნდა მოებრუნებოდა გალია ხილს ქვეშ დადიო, ზონარი მიმებგრებინა, შემდეგ მოშორებოდა ხილს და წაუვიღებდა ცეცხლს.

კოლა მივიდა სადღურზე. საღურზე არაჩვეულებრივი ფუნქციონი იყო. ტყუპობადა, რაღაცას ელოდნენ. კოლამ ნახა, აუბრებელი აფიკრები, ჯარისკაცები, რომლებიც კოლა დადგა ბავანზე და დაუკრა გარმონზე.

— რა დროს გარმონია!— შეუღღღიოდა მას ცილაქამ.
— გაითრიე აქედან.

კოლამ მოკურცლა. დადავა ლიანდაგს და წავიდა ხილსაკენ.

მიდის კოლა და გულის ბავი-ბუვი გააქვს. იცის კოლამ, რომ თუ ხილი ვერ ააფეთქებს ხელს ვადაწყვეტენ იმ სოფელს, ვატრეტებენ ქალბნა და აკციებს, და სცემენ, სამხრელ სცემენ. მიდის კოლა და ხედავს თავისი თეთსაყუსს, და თითქოს ეუნებოდა თოქიყუსში:

— ააფეთქე. კოლა! ააფეთქე!

მიდის კოლა და გრძობს: ტკივა იმ ადგილს, სადაც მას წიხილი ჰკრეს. ძალიან ტკივა, ძალიან.

აი, მივიდა კოლა ხილთან, თითქმის ყარაულმა დაუტახა:

— არ შეიძლება ხილზე გაყლა.
კოლამ ჩაუტყია მდინარისაკენ, მობრუნდა და ხედავს, უყურებს ყარაული.

კოლამ ტანთ ვიხანა, შევიდა წყალში. ცივი იყო წყალი.

— სულელი. ასე დილა ადრინა რა აბანავებს?— მოესმა ყარაულის ხმა. შემიღებ ყარაულმა პირი იბრუნა.

კოლა ამოვიდა ნაპირზე. მიარბენინა გალია ხილს ქვეშ, შესდო იქ, სადაც ხილი უტრეტებოდა მიწას, გაუკეთა ზონარი და ისევ ჩაივდა დაბლა. ზონარის რგოლს კი ფეხით მიასთრევს. კოლა მინდინო მოშორდა ხილს, იმ ადგილამდე მივიდა, სადაც მინდინო უხვევდა. კოლა ამოვიდარა ნაპირს. პო, ყველაფერი ყარაულმა. ასლა უნდა და მოუკიდოს ზონარს. მაგრამ, ვაი, ასანთი რომ ჯიბაში დაიფუჭებოდა? რა ჩნას?

კოლა ისევ წამოვიდა ხილსაკენ და შევიდა წყალში. ისევ დაიწყო ჩუქუმალიადა.

— გაითრიე აქედან. — დაუყვირა მას ყარაულმა.

— ახლავე!— უბასუხა კოლამ. ტანთ, ჩაიყვა, აიღო თავისი გარმონი და ჩაყვა მდინარეს. მიხვედრე ნაპირთან რომ მივიდა, ჯიბიდან ქალაღის ნახევი ამოიღო, ვი-

თომდა პაპროსი გააკეთა. შემდეგ ამოიღო ასანთი და მოუკიდა. მოხივდა, ყარაული ვერ ხედავდა. უცებ დასაწდა მიწას და მოუკიდა ზონარს. ცეცხლი მოეკიდა ზონარს და აყვა ბუკეთს, ხილსაკენ, სირბილით, თითქოს ეშინოდა არ დაგვიანებოდა.

უცებ სამხრული მხაურობა მოისმა.

თითქოს მები გაბარდა, ამ ევებერიელა მთა ჩამონგრავო, ისეთი მხაურობა მოისმა. აუცილებ და ხილი.

დიანასა კოლამ: ცეცხლი მოვიდა მინდარს, მდინარეს, ხილს. შემდეგ ყველაფერი ეს წვადი ზვეთი ცესაკენ და წაქრონ დაეშვა დაბლა. და მაშინ, როდესაც ეს ცეცხლიანი დალა დაეშვა, კოლამ იგრძო, თითქოს ცილაქამ ჰკრა ხელი და შორს გადაისროლა.

— მივიდა!— მიჰკივლა კოლამ და თვალები დახუჭა.

— დედა!— მოკვდა? — ჩამებლუქუნ ბავშვები.

— არა, გენაცვი! ჩამოვინდინე ხნის შემდეგ კოლას მოესმა:

— აქ, უნდა იყოს. აქ. აი. გაბონის ნამსხრევებში.

მართლაც, კოლა მოყოლიდა ჩამონგრეულ ნაპირს თავდაბლა. ვადაყარეს მიწა, ამოვიყვანს კოლა, კოლა დახიანებდა ხელი, ხილიდან წამოსროლილ რკინის ნიტებს მოეცინოდა ნიდავს ქვევით.

— გაუმარჯოს პატარა გვირს!— ესმის კოლას.

და ხედავს კოლა: სულ დასხრებულა მისი გარმონი, აფეთქებულა ხილზე კი ფეხილებუნ წითელი დრაშები, მის გარშემო ღანან მისი გუშინდელი მასმინელი და სოფლის გულბენი. ყველას თოვბი უტყრავთ, ყველას მზიარული სახე აქვს, ყველას ძალია აქვს თავი აწეული.

მაშინ კოლაზე ასწია გასისხლიანებულ ხელი, მხოლოდ არ იცოდა რა ეძივა და გაიცინა.

აი, ბავშვები, რა ყოჩაღი იყო კოლა, ხომ ქარგი აბავი ვაიამზე?

— კი, კი. — მიუბნებინა ბავშვები. — მერე რომ გაიცინა. მოებნო ხელი არ ტკივდა?

— იცი, ბავშვებო. ვინც თავისუფლებისათვის ხელს წაიკოლავს: მას ის ხელი არ ეტყრება და მისი ცხოვრება ისეთივე ღამაზე იქნება. როგორც აი. ის ცა და ის ბაღები.

ბავშვებმა შეხედეს ცას: მზე ჩალიდა: მრავალნარი ვერები ამშვენიებდნენ ცას. მზე ენერ-ნოლა ვებებოდა ცის კიდრზე და ანებებოდა ცას. ვერის ბაღებიც ვულ-მერის უღობიერს საღამოს. მანაზბანენ შორი დღეზე, ტრებოდა ჩუხუნებოდა პატარა ჩანჩქერი. ნახა და ლღუღუნებდა მტკარა და ჩემი პატარა მეგობრების თვალბეში. იკინობდენ ზვის ოქროს სივები. პატარა შუბლზე კი ფეხი აფლებდა პირველ კვალს.

და ფეხის ვორა დიტებოდა სამე ახალი ფეხითი, ღამაზე და თავისუფალი ცხოვრებისათვის.

რადიმონ ქოჩია.

შვიკაბი გზიხე ლინდაგზე ვეგდგარ სოკლებიშ ფსახზე

ჩვენს სასწავლებლებს კარგი დარი დაუდგათ. უდაოდ გაცხოველებული მუშაობა სწარმოებს. წინეთ თუ მიბნის ხანაში ვიმყოფებოდით, იხლა დასრულებული იხს ეს სტადია, და შემოაქმედებთი მუშაობაში ვიმყოფებით

სკოლებში უკვე ახალი, ხალისიანი სულია დამკვიდრებული, ცხოვრების შესწავლა. — მის გასაუმჯობესებლად ქვა — კოხებადიაა ვადამკვეთელი.

ისტორიას ჩაბარდა ის კომპლექსი, რომელიც ყალბად იყო გაგებული და როგორც მასწავლებლობისათვის ისე მოწაფეთათვის გაგორების წარმოადგენდა. სკოლების ამ განახლებებს ორ გარემომად შეუწყა ხელი. ესენია პირველი მასიური კონფერენციები და, ინსტრუქტორთა კურსები და მეორე — თბილისის საცდელ — საჩვენებელი სკოლები. პირველზე უმეყვალ უნ-

და ითქვას სიტყვა, მაგრამ შემდეგისთვის იყოს. ამჟამად აღწინავე საცდელ-საჩვენებელ სკოლებს როლს მასწავლებლების ვადამზადების საქმეში.

ჩვენი ყურადღება — ეს მერე წელია მიპყრობილი აქვს მესამე საცდელ — საჩვენებელ სკოლას, ნინო-შვილის სახელობის სკოლა — საკებულოს და ოცდამეხუთე (ეს საცდელ — საჩვენებელი არაა) სკოლას

ეს მერე წელია ჩვენი მასწავლებლობა ხანგამოშვებით ჩაშლის და ერთბაშ ამ სკოლების მუშაობას თამაშად შეიძლება ითქვას, რომ ეს სკოლები დიდ პენდა ვოგიურ ზეგაუენას ახდენს და საზოგადოებრივ სახარებელი შრომის დეტე დღეი სიახაით ჩაითვლება. მართალია, ამდენი სოფლის მასწავლებლობა რომ შეესევა ხოლმე მათ, ცოტა არ იყოს პირი ცეცხლბათ, ხელა ეშლებათ, მაგრამ ისე დღია და დათვალეულებისგან მო-

ტანილ სარგებლობა, რომ უნდა შეურთდეთ ამ პატარა არანორმალობას.

სკოლების გამგეებიც და მასწავლებლებიც განსაკუთრებულ სიყვარულით ჰყვებიან სოფლის მასწავლებლებს. მოუხდევად იმისა, რომ ისინი დიდხანს არან მძიმე შრომით, მანც დიდხანს რჩებიან ჩვენს მასწავლებლებთან, თუნდაც გაკეთილები ვითავებულა იყოს, მართავენ მათთან თაობის და იძლევიან ყოველგვარ განმარტებებს: ჩვენს მასწავლებლებს მხოლოდ მოხსენებები ესმოდა ახალ პრინციპებზე, მათ ენატრებოდათ ამ პრინციპების ხორცშესხმა, ნახვა და საბედნიეროთ, უკვე ისე მოლონიერდენ სკოლები, რომ ამისი ჩვენების შესაძლებლობა მიეცათ. მასწავლებლები ხარბად ეწევიან და ითვისებენ ყველაფერს, რაც კარგია. იმეუ დრის გზა და გზა ისინი თავის შერეშენებსაც იძლევიან და ზწირიან გულსმთერ შერეშენებსაც; სოფლის მასწავლებლებს უკვე ზეგის შემოხმა და ზწირად ისეთს კითხვებს უსვამს ცენტრის მასწავლებლობას, რომელიც დროულია და უქვეყლად უნდა გადატარან კედე.

ჩვენი სოფლის მასწავლებლობისთვის უკვალოდ არ ჩაუვლია ამ დთავალიერებას. პროვინციებშიც სკოლები შეტდენ ახალ ლიანდაგზე, იქაც ვახალბეულია პედგოგიური შემოქმედებითი მუშაობა. ხანდისხან ისიც კი გონიათ, რომ შეიგრიდ მასწავლებელს აჯობებს. შეილბა მალე მეტოქეობაც კი გაუფირო ცენტრს.

მართლაც, აი მე ვითავალიერებ თელავის მახრის მოწინავე სკოლებს და ვიწუქნებინ, რომ დიდი პედგოგობაა, დიდი დელილია დამყავებული.

ამს წინეთ, თელავის მახრის ოთხი თემის მასწავლებელთა კონფერენცია გამიბარა თელავის პედტეხნიკეებთან ახსებულ ოთახწვლიან. თელავის მახრისთვის ეს პირველია, როცა მასიური მასწავლებლობა ესწრება რაიონულ სკოლის მუშაობას მის შესავსებლად, ისიც როგორი სკოლის, ამ ოთახწვლიდის, რომელიც ჯერ კიდევ უსუსური მეგანა, რომელიც წიწილასავით ჯერ ისევ ნაქუში იყო და ნისკარტს ფრთხილად აკაკუნებდა ნაქუშის გასაპობად და გამოსასვლელად.

მე, როგორც ინსტრუქტორი, მეშინოდა და ვერც კი ვბედავდი მასწავლებლობის ამ ნორჩ სკოლაში შეყვანას. საბედნიეროდ ჩემი შვიი არ გამართლდა. რაიონულ სკოლამ ისე ლამაზად ჩაატარა თავისი მიმდინარე მუშაობა, მოღწევების იმდენი სახეები აჩვენა, რომ სოფლის დბლოლი მასწავლებლობა ადვილთვინდა, თვალბრში ალტაკების ბრწყინვალება დაინთო.

წინათ მეზარებოდა ხოლმე სკოლაში შესვლა, ვინაიდან ახდა-უხდა გაკეთილები მეტს ვერას ვისმენდი. ცალკე მიმდინარეობდა ცხოვრება თავის მქვეფარე ზირითებით და ცალკე მიზოზინებდა კლასის ცხოვრება თავისი მოსაწყენი გაკეთილებით.

ებლა სკოლაში შეიქარა დიდი ტალა ჩვენი მდობარი თანაძროულობისა... სკოლაში გვიზადებდენ აქტორ ახალგაზრდებს და მეც მახალისებს ესა...

ჩვენი სკოლები შრომისა და შემოქმედების ატმოსფეროში ექცივიან... უფრო ბრწყინვალე მომავალი გვილიმის.

დ. თურდოსკიანი.

კლხანოვის სხალკოვის თეატრში

კვირას, 8 იანვრს, პლხანოვის სახელობის თეატრში მუშათა დრამაშის მიერ წარმოადგენილი იქნა ია ვაკალაძის სესსა „№ 21 - თით“.

ეს პიესა სკამოლ შინაარსისაია და მასთან რუსეთის რევიოლიუციის ერთ უმთავრეს ვებუქს ვგირთია ტრალიზმის ანახველი. ამიტომ ამ პიესის დიდების დროს ყველა მოთამაშერი რეჟისორთან ერთად გამსვენალედი უნდა იყენენ ერთი იღეთი: პიესას არ დაამხინჯონ როლებს მოუწვადებლობით და სხვა ტეხნიკური დეფექტებით. სართოდ მუშათა უბნების თეატრები მოკლებულნი არიან ტეხნიკურ საშუალებებს, რაც ქწნის დიდ დამტროლებს პიესის სრულ განხორციელებისათვის და ჩვენც არ ვამყარებდეთ დიდ იმედებს ამ საღამოს წარმოადგენაზე, მაგრამ უნდა გამოტყდეთ, რომ ჩვენი შიში უსაფუძელო გამოდგა და პიესამ ჩინებულად ჩაიარა. ყველა მოთამაშეები თავის ადგილზე იყენენ. განსაკუთრებით თეატრმა და პაველაშვილმა მინცე ამ საღამოს მოლოდინს გადააქარბეს, მათ შოლიანად განასახიერეს ის გმირები, რომლის როლებიც მათ ქონდათ დაკისრებული.

თეატრი სავენ იყო ხალხით, როგორც ყოველთვის და ვერ გავვიტია რას მიეფიეროთ ზოგიერთების აზრს, რომელიც გაიძახიან: ამ თეატრისათვის, როგორც მუშათა უბნისათვის, არ არის საჭირო ისეთი პიესები, როგორიც იღებება დიდ აკადემიურ თეატრებში.

ჩვენ ღირუებით და დეჟენბითაც, რომ სკლებს ყველა, ვინც ვინების უბნის მუშებზე ასე ფიქრობს. აქ ხალხი გამიზარდა ვინებრივად; ის არ ჩამოუვარდება კულტურულ-ესტეტიურ მოთხოვნილებით ჩვენ ქალაქის კულტურსაც და ამიტომ კითხვითი ოდნე უნდა იქნას მიღებული, რომ ყოველნაირად დახებარონ ამ თეატრს და მით მის უნებური მოღვეფით, სკვენს - მოყვარებს საშუალება მიეცეს დაეკმაყოფიროთ თავის მოამე მუშებს მათი კულტურული მოთხოვნილება.

ეს აღუტყვებლია, მით უმეტეს, რომ აქტორები მუშები ვერ ივლიან დიდ თეატრებში, სიშორის და ბილუთების სიძვირის გამო. ამ თეატრის მუშათა დრამაშის უნდა მიეცეს საშუალება ითამაშონ ყველა პიესები, რაც რუსთაველის თეატრში მიდის, ზოგიერთ შემთხვევაში, თუ განდ ამისათვის დახელოვნებული არტისტები დახმარებაც დაქირდენ.

ჩვენ იმის მომზრეცა ვართ, რომ თვეში ორხელსამხელ მინცე იმართლებენ წარმოადგენები პლხანოვის თეატრში რუსთაველის თეატრის მსახიობების მონაწილეობით.

ლ. კუპრაშვილი.

მითხველთა საქუხადღეობ

უქრანულ ახალი გზა“-ს მე-53 ნომერს დამბეჭდვის სახით გავეყუდა ერთი წლის განმავლობაში უქრანულში მთავრებულ წერილობის სარჩევი და ავტორთა დასახელება.

რედაქცია.

მხედრომის განხორბება

უქრანლის მე-51 ნომერში დამბეჭდავის დაუდგერობით მე-14 გვერდის მფიერათ დაიბეჭდა მე-15, ხოლო მე-15 მფიერეთ მე-14, რამაც გამოიჩინა წერილების შინაარსის არევა.

რედაქცია.

სახელაქციო კოლეგია.

„ახალი გზა“

წარსული წლის თანახმობების სია და მათი წერილობითი საჩვენებელი

(1927 წლის 22 იანვრიდან 1928 წლის 15 იანვრამდე)

	№ №		№ №
აბრამია შ.		გორდანი- რამიშვილის ახალი ავანტიურა (მო- წინავე)	21
მხოლოდ ერთი გზა	12	ახალი ავანტიურის სამზადისი (მოწინავე)	22
ალანია ამოღონი		ხაქსის რევოლუტურად გახსნის გამო (მოწინავე)	23
ვისთან ერთად და ვის წინააღმდეგ	17	თავის მართლებაც ასეთი უნდა (მოწინავე)	35
ალანია ვახო		ოცდაწვიდ ქველ ამხანაგებს (მოწინავე)	37
მეც მომისმინეთ	4	ქართველ ემიგრაციაში	37
ანდლულაძე ვ.		პრესა	39
ოში და სოციალ-დემოკრატია	20, 30	ბელეშვილი კიკიცი	
ანთაძე შ.		თეატრის შესახებ	34
სოფლის მასწავლებელთა ყრილობა დაბა. ჩო- ხატაურში	25	გვაზავა გოგუცა	
ანჯაფარიძე მ.		ქალი ოკტომბრის დროშის ქვეშ	45
წერილი მეგობართან	29	გიორგაძე ნ.	
ასოთ-ამწყოზი		რევოლუციის მორიგი შემოღობვა	19
ჩინეთის რევოლუცია გაიმარჯვებს	32	გვიშჩაძე ს.	
ახალკაცი პეტრე		ვინ გვეძინის ხალხის მტრებს	2
ნუ აღტყუებთ ერის სახელებს ხალხს	4	რა იყო და რა იქნება	5
საქართველოს გასაბჭოების 6 წლის თავი	6	ბორჩლოს მახრა (ინსტრუქტორის შობაბეჭდი- ლებანი)	10
ბაკურაძე ვახტანგ		ჩინეთის რევოლუცია და იმპერიალისტური მტაცებლები	11
გვაკარებთ თუ არა?	33	თელავის მახრაში	14
ბაქრაძე ოლიმპიადა		დღედღებობა თუ	15
რას გვაკვლობს დღევანდელი მოუწეტი	14	„პრობლემს“ კალმასან გ. შარაშინებს	30
რატომ დაგარსეთ ყოფილ მენშევიც ქლოა სტეკია	28	გოგუშვილი ვ.	
ორი გზა	39	დაგვიანებული ინფორმაცია	31
ბაქრაძე კაპიტონ		გოგუა შ.	
რაკალექსუმის ცენტრებიდან დაახლოვებისათვის	39	თურმე როგორ ვცდებოდით	10
ბებერი ლ.		უნ-ში მისაღები გამოცდების გარშეა	19
ლენინის უბანი	37	კოტე რამ ზოგიერთ „კულტების“ შესახებ	22
ბიზინიშვილი ბ.		შუა მთა	25
საბჭოთა საქართველოს მიღწევები	6	საყურადღებო ფაქტი	45
ბოხუა პ.		ქართველ ახალგაზრდ. ყოფ. ახ. მარტ. შორის მუშაობის წლის თავზე	50
დღემილი არ გვარგებს	36	პროვოკაციით ვერაფერ დაბრმავებთ	51
ბუია ნ.		გვასალია აღმქანდრა	
რას გვაკვლობს ქართველი ხალხის ინტერესები	11	ქალი და ოკტომბერი	42
გაბლიანი ე.		გოგლაძე კ.	
ხმა სავითმან	38	მოსალოცნელი ავანტიურის გამო	6
გაბუნია ი.		გომართელი ივ.	
ქართული ემიგრაციის „საგვიანობა“	24	ახალი ავანტიურის სამზადისი	1
საქართველოს დღევანდელი ყოფა-ცხოვრება	31	საუბარი	2, 3, 4, 9
განდვილი		საუბარი პროლეტარულ ხელოვნებაზე	10
სატრფოს კარგი	7	საუბარი პროლეტარულ პოეზიაზე	14, 17
გელეციშვილი პ.		ჩვენი მოვალეობა	22
ორი დოკუმენტი (მოწინავე)	1	ყურთხედითა პაისისთა	23
ტელიფონი 30 იანვარი (მოწინავე)	2	ჩვენი მოვალეობა (მოწინავე)	43
ქართულ ემიგრაციის საქმიანობა (მოწინავე)	3, 4	გომართელი შ.	
28 თებერვალი, 1917 წ. 12 მარტი 1927 წ. (ო- წინავე)	8	დისკილინა	45
ვინ უწყობს ქართველ ხალხს პროვოკაციის (მო- წინავე)	9	ტელიფონის ავსაკეობის მუშაობა	48, 50
Ex oriente lux (მოწინავე)	10	გრიგოლია ლენინიშვილი	
მეორე ინტერნაცი. კავშირების დადგენილება თუ ენკუპს ანდერში (მოწინავე)	16	ძველი მუშების ხმა	29
ახლო წარსულიდან	16, 17		

გქელიშვილი გ.	
ჟიურისტებში მისაღები გამოცდები უნდა მო- ისასო	28
გარჩიკი ვახტანგ	
ქართული თეატრი და მისი დღევანდლობა .	36
ლაინტერხეხელი	
დედგატა ქალთა არჩევნების გამო	32
ღამსყრე	
საქართველოს საბჭოთა მე-4 ყრილობა	10
ამიერ-კავკასიის საბჭოთა მე-4 ყრილობა	12
საწიფხარო მოვლენა	16
ზაქსის ვახსნა	24
ყოფილ მენშევიც და უპარტიო ქალთა კრება	25, 26 27
ყოფ. მენშევიც და სხვა სოც. პარტიებში შემა- ვალ ქალთა კრება	43
ღარჩია ლ.	
ჩემი სიმღერა (ლექსი)	8
გახაფხული (ლექსი)	12
მივცაის ქალაქი (ლექსი)	19
ლოლიძე ა. რ.—5	
ძირს ომი და მასი ავტორები	33
ლოლიძე ს.	
თბილისის საბჭოს საქ იანობა	2
მეორედით ისტორიის მსჯავრის	9
ყვითლის მაგიერ წითელი საფრთხე	11
ნატახტარის წყაროები თბილისში	26
სიტყვა და საქმე	29
ვის დალატობს ქართველ ხალხს	30
ლუგლაძე შ.	
კოპაყრაყის კვირეულისათვის	24
საფრთაშორისო კოპაყრაყის კონგრესი	23
საქართველოს კოპაყრაყია	42
ლუღაბი	
რკინის გზის რამერუმე	38
ელიაძე ს.	
რევკომინტერები ამოძრავდნენ	2
ახლა რაღის იტყვიან?	4
ზოგი რამ ჩემი ახლო წარსულიდან	7, 10
18 მარტი	9
იმპერიალისტური სახელმწიფოები და საბჭოთა კავშირი	11
პარლამენტარიზმი თუ საბჭოთა სისტემა?	12
პროფკაციათი მიზანს ვერ მიაღწევთ	13
საბჭოთა აღმშენებლობა	15
საბჭოთა პრესის დღესასწაული	16
კვლავ სადარაჯოზე უნდა ვიდგეთ	18
მომხდარ ფაქტის წინაშე	19
ვის უაშუშოდა	20
ფიზიხლად სადარაჯოზე	21
ახალი იმპერიაციების ქაქი	22
ემბრაყიის ბელადების გეგმე"ი და საბჭოთა სა- ქართველოს საქმიანობა	23
ბურჟუაზიული სასამართლოები	26
გაცემლობას განაჯრამბენ	27
ყვანშიმა პატრიოტიზმზე ძლიერია	28
საბინაო მშენებლობისათვის	29
ამ. ტრედავის ინტერნაციონალის კონგრესი	30
მორიერ ამოცანები	31
ჩემი და მათი საქმიანობა	32
ფაქტების უარყოფა შეუძლებელია	33
მშვიდობიანობა საფრთხეშია	34
საქმიანობის ახალი იერიშები	35
პარლამენტარიზმი მორიერ მ. რკინის	36
ინდუსტრიალიზაციის სესხი და მშრომელთა მო- ვალეობა	37
ინტროდუქციის ისევ გრძელდება	39
ცაყს მანიფესტის გამო (მოწინავე)	40

		№ №
საპარლამენტო არჩევნების მოლოდინში		41
ათი წლის მანძილზე		42
მტკიცე ნაბიჯით სოციალიზმისაკენ (მოწინავე)		44
სქული, მაგრამ ძალღებული არიან		44
უდიდესი სკანდალი		45
საარჩევნო მანიჭრები		46
პოლიტიკალიტივის კონფლიქტის ნამდვილი მი- ზანი		47
ჩინების ჯალათები ზემოთნენ		48
საბჭოების გადაარჩინათი		49
ინგლისს იმპერიალიზმი და კოლონიალური ერიები		50
ერთ დღერთი გზა მშვიდობიანობისათვის		51
საბჭოთა კავშირის იმედო აქვთ		52
ელიაძე ნ.		
ჩემი შობაბედობიანი		1
ახალგაზრდობის ასყრადღებოდ		10
მილიანი ფორტი		11
ჩემი შობაბედობიანი საბჭოთა ყრილობაზე		12
მეორენობის საკითხები		17, 21, 27
ოქტომბრის ადგილი ისტორიაში		43
ჩემი მრწველობის ზრდა 27 და 28 წლებში		45
ელიაშვილი ივანე		
ომის საშინოოების წინ		21
ელიოზიშვილი სოფიო		
ქართული დედა—ქართველი დედებს		9
ე—სო		
შორანის მახრის ყოფ. ახალგაზ. მარქსისტთა თათბირი		51
გადაკურია ა.		
ემბრაყიის საქმიანობა		2
ღია წრილი ემბრანტ ისიდორე ქარცელაძის პირებით		5
რას ვფიქრობდით		7
ერთი მტკიცეული საკითხის გამო		10
ქართველი ინტელეგენცია და მუშები		11
სოფლის აღორძინება		15
ჩაის კულტურა ჩემში		17
ქართველი ემბრაყიის ახალი ავანტიურის გამო		24
ვისთან ერთად და ვის წინააღმდეგ		29
დაშვებულ გაუფერობის გამო		33
ოქტომბრის გზით		42
გადაკურია ევგენი		
რას გვაკვლავს თანამედროვე მომენტი		49
განაძე ივანე		
მკითხველის გამოძახილი		8
ალახანის სარწყავი არხი		17
გიკუა		
მარქსისტები ისევ მარქსიზმს უნდა დაუბრუნდ- ნენ		12
ზომლეტილი ნ.		
გაუფლის მზახე (ლექსი)		10
გაუფხული		13
წუხლის ლამით		15
ლენინს		18
ბრძოლა მათი		26
ჩემი გზა		42
კლასი აღმავალი		45
თალაკაძე ერმოკრატ		
რა ხდება უცხოეთში		8
სოც. დემ. და საბჭოთა კავშირი		50
თათბირის მოწაწილი		
ყოფილ მენშევიც ქალთა თათბირი		24
თოფურიძე დ.		
რა გენათ?		3, 4

	№ №		№ №
თურღისპირელი დ.		ჩემი შთაბეჭდილებაი	37
ახალი ქვეყნის შენება (ლექსი)	10	პლებნიოვის სახალხო კლუბში	38
სწავლა-განათლების საკმე კახეთში	11, 12	საერთოერთო დანშარების ქსებთი რკინის გზის მუშეშისათვის	46, 49
ფიჭურის მტკერის პირად	30	ოკრიბის გლგ.კაცოსი კირ-ვარაში	45
მინიის გასამართლება	47	მგულ-კაცები	50
უსინალო მსახიობანი	50	პლებნიოვის სახელობის თეატრში	52
ფიჭირ მტკიცე ღინდავზე შემდგარ სყოლების შესახებ	52	ლექიშვილი გიორგი	
კიდვე დაწესებულებათა გაჯროვნების შესახებ	25	საქართველოს ხარის მოლოდინში	8
კავთარაშვილი ვ.		ლიდიანი	
ჩე წე მოვიგობინეთ	29	წითელ თევზალს (ლექსი)	47
ი.		ლი—ლი	
სამხატვრო აკადემიის ხუთი წლის თავი	18	ლოკაუტი თუ შეთანხმება	50
კანდელიანი (ინე.)		ლიხაურელი	
საბჭოთა საქართველოს აღმშენებლობა	10	გურის გლგობის გასაქირი	34
საბჭოთა აღმშენებლობა საქართველოში	12	ლომთათიძე ივ.	
კვატაშიძე მ.		ხუთის გასამართლება	9
რას ვეუბნება ციფრები	21, 28	ლომთათიძე ივ.	
კვიციანი ილია		რისთვის გავხივთ ახალგზულ	3
ქართული ქალი ქართველ ქალებს	22	ლ—ძე ვ.	
კვიციანი ანანია		ნახაროვის გარდაცვალების გამო	6
ისტორიამ გავგასამართლოს	27	ლორთქიფანიძე ივ.	
კეკელია გ.		ექ. კუთხოვლის ხსოვნას	2
ოქტომბრის რევოლიუციის 10 წლის თავი	42	მშროველთა ჯანმრთელობისათვის	5
ერთი წეფი	51	კიდვე ფიჭორი?	9
კეკელია იოსებ		მორიგი გათარგება კულტურულ ფრონტზე	12
მშრომელი ახალგ.ხრდობა და კოვპერაცია	16	თმა და ხალხის ეკიოლდლობა	21
კირვალიძე ვახ.		ჯანმრთელობის საკმე ჩვენში	42
ვაი სირცხვილო, სად არის შენი სიწითლე	5	მაისურაძე ელენე	
ქ—ქ.		ქართული ქალი ქართველ ქალებს	34
მოსე თიბის სამხატვრო სტუდია	20	მამალაძე ვლახი	
ქ—ძე		დროა ბოლო მოეღოს	8
ქალაქის ქარბანა საქართველოში	20	მაგ—ლი ვ.	
კოახიძე კ.		ნომკირნობის რეკიმი	37
რა უნდა დავგმით ყველამ	4	მანდარია ილია	
ახალი პროვოკაციით ვერ შეგვამინებენ	10	მეელი მუშების ხმა	30
სად უნდა ვიყოთ	12	მა—ნი გ.	
კიდვე ახალგაზრდობაზე	18	პროფ. ს. გოგიტიძის ხსოვნას	8
მორიგი პროვოკაციის გამო	26	არტურ ლისიტი	10
სახ. უნივერსიტეტში მისალები გამოცდების გამო	31	საქათ. საბჭოთა მე-4 კროლობის შედეგები	12
ორი პერიოდი	44	სახალხო განათლების საკმე საქართველოში	13
კომახიძე ვარლამ		სახალხო ჯანმრთელობა საქართველოში	18
მეტი ენერგია სწავლის შეძენის საკმეში	11	იაკობ ვოგბაშვალ	25
პროვოკაციის აგტორები	29	მარინელი გ.	
კომახიძე ალ.		პროფ. პეტრე მელიქიშვილი	10
რაკ. გზებზე უბედური შემთხვევების-გამო	1, 2	მასწავლებელი	
კომახიძე.		ქართული ენის სიწმინდისათვის	17
მეწმეხიში და საბჭოთა საქართველო	26	მანდარაძე გ.	
კუნუელია გრიგ.		გაკვირია	1
საქართველოს სიმდიდრე	5	მაქაყარია სევ.	
პროფ. პეტრე მელიქიშვილის ხსოვნას	10	თანამედროვე საბჭოთა სოველი	34
კუპრაშვილი ლ.		მაკავარანი გ.	
გვაქმარეთ	3	თეატრი სოფლად	7
რა სჯობს ქართველი ერისთვის	4	საქართველოს სამხატვრო აკადემია	9
რა ვიქმნობით ურუსთოდ	7	გზა ჯვარედინზე (შთახოხას)	46, 47, 48
ნაძალადევის თეატრი	11	მაქარაძე კ.	
შურაპნის მახრაში	13	9 იანვარი	1
პირველი მაისი გუმინ და დღეს	15	ფაშისტური შეშოტევა და ჩვენი მიზანი	3
საქლუბო მუშაობის ირგველი	16	მოთავრ სახელსიწმინდის წარმოების და კავში- რის წინსვლა	5
არანორმალური მუშაობის ერთი ნიმუში	17	25 თებერვალი და დღევანდელი საქართველო	15
როგორ არ ვტირობთ	22	პირველი მაისი ჩვენში	23
სვანეთში მოგზაურობა და მდებრელი შთაბეჭ- დილებანი	33	უფროსობელი	27
მელებელი შთაბეჭდილება	34	მოთავრ სახელსიწმინდის გაჯაროება	23
		ოქტომბრის ათი წლისთავი	42

	№ №		№ №
მზავარი		ნიკოლაიშვილი დ.	
ორი დღით ქუთაისში	20	ტფილისის აღმასკომის საეკურადლებით	25
მეგრელიძე ლილია		ნინიძე ვ.	
რევ-ლრეკონიერები (ლტესი)	42	ქართული რისი ტრადიციის ავტორები	3
9 იანვარი (ლტესი)	51	ნო—ვა	
მედიკი		მიფიქრებული ნაბიჯი	33
ხალხის ჯანმრთელობის საკმე საქართველოში .	29	ოციეთელი	
მემანკე თბილისელი		საქართველოს ან, ლენინთან კავშირ. მთავრ. კონფერენციის გამო	18
რკინის გზებები და მულანგელები	3	პაპავა ე.	
მეტაბოლიკი სლომონ		საბჭოთა საქართველოს მიღწევების დარგში	32
რუსული ენა და ჩვენი ახალგაზრდობა	5	ელექტროფიზიკა	44
ასეთია ისტორიის წების ყოფა	8	პატარა მუშა	
ახალი თაობის აღზრდა	14	1-ლი მაისი (ლტესი)	15
სოლოდახოვის დღესასწაული	15	პროლეტარი	
მწირობელთა უდიდესი ზეიშის დღე	42	მომკირნეობა(ე) ასეთი უნდა	38
ძველი და ახალი სკოლა	45	ერთი თვალის გადავლებით	40, 41
მეოცადუკრე		პატარა ფულბუტნი	47
ადგილობრივ ენებზე თარგმანისა და საკმის წარმოების მდგომარეობა ან. კ. რ. გზებზე	36	პ, რ.	
მემპირაშვილი ივ.		სახუმაროთ, გასართობათ	39
ტყეარეის კვანახორის შ სახებ	31	შენტი გრ.	
უცხოეთის კაპიტალის როლი ძველი რუსეთის მრეწველობაში	46	უნდა ხმა ამოვიღოთ	6
მინერალური წყლები ახალციხის მაზრაში	51	რევიშვილი ლ.	
მიმომხილველი		საერთაშორისო მდგომარეობა და მოსალოდნე-ლი ომი	44
ჩინეთის გარშემო	12	რკინისგული	
მდგომარეობა ჩინეთში	15, 16	რკინის გზის ცხოვრებიდან	14
ჩინეთის მიმოხილვა	17	რობაქიძე ს	
ს.ერთაშორისო მდგომარეობა	19	გაკაპარბო თქვენი მსრუნველობა	28
კვირული მიმოხილვა	21	სახალხო მასწავლებელი ძველად და ეზლა	42
„მოცელ“		რომანიშვილი სოსო	
ვაჭრობის ძირითადი საკითხები	49	მუშათა თიბატი	33
მოხუცი რკინისგული		როსხეშვილი გ.	
გაეროვნების საკითხი რკინის გზაზე	20	წერილი გორის მაზრიდან	20
„მუშათა კომისია“		რუსიშვილი-ჟორჩიხაშვი	
ოქტომბრის ათი წლის თავი და „მუშათა კო-მისიის მიღწევები“	42	ბროძოლა კლტვთან ჩვენში და დასავლეთ ვერო-პაში	14, 16
ნარსია ივ.		ბროძოლა კლტვთან	28
ჩვენი ექსპორტი	4	რწმუნებული	
უცხოეთის გეონომიური მიმოხილვა	6	ასეთ გაუფლებლობას ადგილი არ უნდა ჰქონდეს	9
პიერ-კავკასიის საგარეო ვაჭრობა	17	საბანელი ვ.	
კაპიტალისტური ქვეყნების დავალიანება და მი-სი შედეგები	18, 19, 20, 27	განულოდი დრო	44
ინგლისთან დამოკიდებულების შეწყვეტა და მი-სი სამეურნეო შედეგები	22	საბჭოს წევრი	
სანაფთო ომი	32, 33, 34, 35, 36	თბილისის ქალაქის კომუნალურ სექციაში	37
ორი სამკუთხედი და ჩინეთი	39, 40, 41, 45	საბანაძე ა.	
საქართველოს სახალხო მურწეობა	42, 43	ძველი მუშების ხმა	30
ტფილისის ტრაგედია	46	სადაგიშვილი გ.	
საერთაშორისო ბაზარზე მტკიცეობა და გერ-მანია	47	მასიური განჯორწინება და ჩვენი კანონი	2
მუშათა პარტიის ლიბერალიზმი	48	სანაძე შ.	
წმინდულობის გამო თაობირი და სოფლის გა-საჭირი	51	ახალ გზისაკენ	1, 2
ნაკიძე ლავრენტი		სალირაშვილი შ.	
დაიჯერო?	5	ზაქეს—(ლტესი)	25
ნალირაძე ნ.		სვანი	
შორაპანის მაზრის მუშების და გლეხების გან-ცხადება	39	ზემსივანეთის ავ-კარტი	31
ქუთაისის მასწავლებელთა ექსკურსია	34	სიხარულიძე სერაფიონ	
ნატრიაშვილი ალექსანდრე		მემწევიების ბროძოს ახალი მეთოდი	30
პოლიტიკური გადასახლებულის გამოძახილი ერ-დანი-რაიშიშვილის სადირექტორო. წერი-ლების გაზო	28	სოფლიშვილი გ.	
		წერილი თომა მშრომელის	22, 24, 26, 27
		სულაქველიძე გიორგი	
		ვის ცერდობა ქართული ემიგრაცია	36
		სულაქველიძე კ.	
		„ბროძოლა“	1
		ქართული დაწესებულები	4

25 თებერვალი	№ 6
პასუხი „ბრძოლის“ კალმისთვის	36
სულიაშვილი ლ	
ერთ დღისა—(მოთხრობა)	7
პირველი მასობა	15
კლდე (მოთხრობა)	32
კოტე მაყაშვილის სივრცის	33
ლენინის ჩამოსვლა პეტროგრადში	42
ტყეშელაშვილი ალ.	
ქუთაისის თეატრი	9
ტულუში ტ.	
გაკვარეთ	26
უკარტო	
ოქტომბრის ზეიმი თბილისში	43
საბჭოთა კავშირის მეგობართა კონგრესის გამო განმარტობის კონფერენციის გამო	44
სოც. უსრუტნელყოფის სამართლებელი	51
ურიდია იასონ	
ლენინ ზმი ერთად ერთი გზაა სოციალიზმისაკენ	10
ურუშაძე ირაკლი	
რატომ დაგბრუნდი სამშობლოში	41
ფანცხავა ს.	
ლარიანი სტუდენტების კვირეულის გამო	42
სოფლის მასწავლებლის ბიუჯეტი	13
ფალავა ილ.	
კარგილ სიტყვებზე საქმით ვფაპაუხით	14
ფირცხალავა ლ.	
მთლიანი ფრონტი იმპერიალიზმის, წინააღმდეგ პარკისტიები წარსულში და ამჟამად	21
ფინაია აკაკი	
გარკვეული ზნით	7
პოლიტიკის გარეშე დგომა დაუშვებელია	8
ჩინეთის რევოლუციის და ქართული მწიფე- კები	27
ფრანგიშვილი ვასილ	
მწიფეობის ნამდვილი სახე	31
ოქტომბრის რევოლუციის და საქართველოს მწიფეობის პარტია	52
ქადიშვილი ვასილ	
კმარა დუმილი	29
ქავთარაძე ვასო	
სხვათაშორის	29
ქისტაური ლ.	
ქისტის ხმა	9
ქოიავა ი.	
ზაქესი—(ლექსი)	20
ქორქია როდონ	
იდას სიმღერა—(ქსენი)	8
მომღერალი ძეგლი—(მოთხრობა)	38
ოდეს მტრები დგებოდნენ—(მოთხრობა)	42
ველადურზე ძვირფასი	49
აფეთქება	52
ქუჩიშვილი გ.	
ლექსები	1
მალარა—ლექსი	2
მშრომელთა მარში ლექსი	5
მარტა—ლექსი	7
საპირველმასო—ლექსი	15
დილა სოფლად—ლექსი	20
პეიზაჟი—ლექსი	22
პეიზაჟი—ლექსი	25
ზაქესის გახსნა—ლექსი	28
ახალი ურთულ—ლექსი	42
ოქტომბრის დღეები—ლექსი	42
ლლონი ალექსანდრა	
საბჭოთა ხელისუფლება და ქალთა საკითხი	3
8 მაისი	7

მშრომელი ქალი და სოციალური დაზღვევა	№ 14
მომავალი საკურორტო სტრუქტურა	18
უკრაინული	
საკლუბო მუშაობის ირგვლივ	14, 25
რკინის გზების საკითხები	16, 17
უკრაინი	
ნუ ვაჭრობთ ხალხის სისხლით	1
ორტრეკაციის საკითხები	5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 18, 19, 20
ჩინეთის რევოლუციის ირგვლივ	13
ჩინეთის რევოლუციის, მთავრობის მკვირვალში და 2 ინტერნაციონალი	14
კულტურის სამი ტიპი ქართველი ხალხის ის- ტორიაში	15
პასუხი გრაგოლ ლოთიჭიჭიძეს	21
პროფესიონალი და განცემლობის ქსელი	23
ორი საკურორტო	24
დემოკრატიზმის ყოველი ვესტალები	25, 26, 28, 29
კართაგენი უნდა დანიშნულ—(მოწინავე)	27
დემოკრატიის კრიზისი	30, 32, 33
ნ. ჟორდანის ახალი არგუმენტები (მოწინავე)	34
საქართველო არჩილბების ქვეშ	35
კიდევ პროფესიონალი, კიდევ განცემლობა—(მო- წინავე)	36
ტექნიკის სინამდვილე	37
„ბრძოლის“ რედაქციის	38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47
ოქტომბერი და ჩაგრული ენები	42
ვისი წარმომადგენლები ბრძანდებიან	48
რა მოხდა ბათუმში	49, 50
ყოველდღიური ყოფილა, ყოფილა	51, 52
ყენა ლალიკა	
სჯობა გვიან ვიდრე არასოდეს	5
ზაგვლოძე ანტონ	
რა ვაყენო	6
ქართული ახალი ზრუნვა მომავალ თავის მე- ხედვლებს გზას	11
ათი წელი	33
ზენგელია ლეო	
ერთა სოლიდარობის ათვის	1
ნუ თუ?	2
ერთ-ერთი ამოცანა	3
ჩემი კულტურის მამოძრავებელი სიძალები	5, 9
რა ჰქნას საქართველომ	21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 34
ქართველი ინტელიგენციის დეკლარაცია	30
ერთი ცნობის გამო	31
მეოთხის სოციალიზმი და მომავალი ომის საფრ- თხე	33
წყალ წაღებულნი	35
რა სურს ევროპიკოსს	37, 38, 39, 40, 41, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49
ოქტომბრის დროში	42
ახალი წლისთვის	50
კულტურულ ფრონტზე	51
საპრობორტო საკითხი	52
ზენგელია თ.	
ძველი მუშის ხმა	25
შელია ი.	
დროთა თავი დავანებოთ ჯიუტობას	9
შოველი ალ.	
ზაქესი (ლექსი)	15
ჩახვამე ზ.	
რატომ ვიბრძობ	1
ვის ვებრძობ	2
ბრძოლის შორიერ საკითხი	3
პოლიტიკის გარეშე მდგომარეობა პოლიტიკა	5
ოქტომბრის ორიენტაცია	7

	№ №		№ №
ეროვნული საკითხი და სოც.დემ. საქართველოში	8	ვეგერი გვიგეკორი და მსოფლიო პოლიტიკა	13
კოლევ ინტელიგენციის შესახებ	14	ისტორიის განაჩენი	14
სახვადო მოღვაწის ცერა კუბორება	40	კოპეკრატ მშენებლობა საბჭ. საქართვე. და ქართველი ემიგრაციის ლიდერების ბიოგრაფიის სისინი	15, 16
საქართველო ციფრებში	42, 43	ჩინეთი	17
ჩაჩუა ა.		უნევის ცკონომიური კონფერენციის მთავარი მიზნები	18, 19
ჩვენი ინტელიგენცია და საბჭოთა ხელისუფლება ნიღაბი აიხადეს	1	ინგლისის იმპერიალიზმი სამართად ირანზე	20
ნიღლისის იმპერიალიზმის იერიშები	8	უღღსის პროვოკაცია	21
პარიზის კომუნა	9	პარიზის საპროვოკაციო დირექტივები	23
ერთა სოლიდარობის დემონსტრაცია	11	ნ. რამშვილის ნადი	25
ბურჟუაზია, 2 ინტერნაციონალი და საქართველოს საკითხი	13	ნ. ჟორდანის სამართლიანი პესიმიზმი	26
საბჭოთა დემოკრატიის გზით	18	გენის ტრალიდია და მემარცხენე სოც. დემ. როლი	30
ოპი თუ მშვიდობიანობა	19	ჩემბერლენი უკან იხეცს	32
მომენტისათვის	21	ჩემბერლენი და გერმანიის მენშევიზმი	34
ახალგაზრ. სოც. ინტერნაციონალი და ფუნდამენტალიზმი	22	კ. კუცკო და აბრაშვილი ქართული მენშევიზმის შესახებ	35
„ახალ, სოც. დემოკრატიის“ კალიმონები	24	ვენის ტრალიდია და გაზ. „ბიროლის“ რეკლამები	36
ეიხსთ აჩის რევილუციონერი ახალგაზრდობა ვინ დარჩა მათ რეკლამში	31	დამოუკიდებელი საქართველო და რუსი ემიგრანტები	37, 38
ჩომბია ვ.		ერთი პოლიტიკის გამო	39, 40, 41
რას გვაგებია ქართველი მენშევიკები	34	ქართველი ემიგრაცია	42
ძველი		ყოფილ მენშევიკთა შორის მომუშავე განყოფ. და შიკი დაარსების წინაშეაჩი პირობები	43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 52
მეიკოვ განმარტება მუშათა თეატრისათვის	13	„ბიროლის“ კალმასან ნ. კუმბურდისე	50
ძველია ბარნაბ		ხელაძე ივ.	
ძველი მუშების ბმა	29	ალმშენებლობისაკენ	5
ფაშისტებთან თუ კომუნისტებთან	37	ბ. ა.	
ვინ არის ახალგაზრდო	40	ლენინი (მოწინავე)	1
ღანწევა-გინებები ფრანს ვერ გახველთ	46	უნევის ცკონომიური კონფერენციის გამო	16
წულიაა გ.		ხურცილავა პეტრე	
კოლევ გაფორბილება	34	გულწრფელი სიტყვა ზოგიერთ გულმტრფილობას	5
ქანტურიშვილი სიო		ხონელიძე იუზუნე	
ბილლიოგრაფია—ჯავთის ბიზნები — ჯავახიშვილისა	2	მიხმარებელი კოპეკრაცია ქუთ. მახრამი	25
საეუროტრა მშენებლობა	4	ჯავრიშვილი კ.	
წელიძე შალ.		სტალინიზმის გზით	7
საეურო მრეწველობა რაჟის მახრამი	13	ახალი იურიშები	24
კოკუა გრ.		ინდუსტრიალიზაციის სესხის მინშენებლობა	40
მეტი გამგედაობა	8	მენშევიზმის ერთ-ერთი სახეობა	52
კურაძე ა.		ჯალალანია რ.	
სიწმე დანაშაულია	29	საქართველოში ეგრავის მოატყულებთ	10
კუნიანი შოსე		ჯანელიძე კოლა	
პოლიტიკური ბრიბოლ თუ ჩიჩრკედლობა	14	ველი მუშის ბმა (მოწინავე)	26
კეიშვილი კ.		პასუხე რუტენს (მოწინავე)	38
ქართველი ემიგრაციის ყალბი არკუმენტაცია	16	ჯაფარ-ვაშა	
სწველა-განათლების საკითხები	28, 30	ალექსანდრე სუბმანაშვილი-იუჟინის სამგლოვიარო სალაში	37
ქრწევი მოჩიგი „ბახრამაჟ“	35	ჯაშუ	
ნიღაბი მოხსნეს	35	მუ-4 ყრილობის დედეგატის შობედიქილდებანი	11
პოლიტიკური მიზიბილვა	36, 37, 38, 39	შინი	13
ბიროლისა და გამარჯვების 10 წელი	42	ვინ უმაგრება ზურგს მუშალმავრათ	22
სოციალისტ-რეფორმისტ ბელადების მოლაღობის ტრადიცია	44	სასოფლო ბეღელი	25
პოლსუდსის მოჩიგი პროვოკაცია	46	სოც. დახმავების საკმე საბჭ. საქართველოში სოფლად	31
„განაირალების“ და „მუშოროების“ დგორაკები	47	ახალგაზრდობის საერთაშორისო დღე	33
ძველი ოცნების უკანასკნელი ნაშებრეგები	48	ნავთლულის საიდუმლო სტამბა	44
ერთა ლიგის არა ოფიციალური სახე	49	ჯიბლაძე მიხეილ	
წინედ და ეტლა	51, 52	ლრებელი (ლტკი)	7
ხელაძე ა.		ჯღამაია კალე	
პასუხი რუტენს ყიფიანს და სხვებს	1	წაბეღული ბიროლია	34
სტალინიზაცია კწილი ევროპა	2	ჯუღელი ნ.	
ინდუსტრიალიზაციის საკითხი	3	ბოლშევიზმი და მუშათა კლასი	20
ვინ არიან ჯაშუშები	4	ოპი და სოციალ-დემოკრატია	27
რამ აუშულა წერეები ინგლისის იმპერიალისტებს	7	სოც. დემ. და მუშათა ახალგაზრდობა	28
თეატრალი—ოქტომბერი	8	ქართველი ემიგრაციის ლიდერების უკანასკნელი დასაყრდენი	30
ანთო-გვასიის საბჭოთა მუ-4 ყრილობის გამო	12	ცრუ მარქსისტები	41